Vlaams Parlement

vergadering **C90 – BIN6**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme

van 22 januari 2013

INHOUD

Interpellatie van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de door de Vlaamse Regering gehanteerde criteria voor de benoeming van provinciegouverneurs
- 36 (2012-2013) 3

Vraag om uitleg van de heer Lode Ceyssens tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de eengemaakte administratieve bestuursrechtbank
- 577 (2012-2013) 24

Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de implementatie van de nieuwe beleids- en beheerscyclus bij gemeenten en OCMW's
- 523 (2012-2013)
Vraag om uitleg van de heer Kurt De Loor tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de toepassing van de beleids- en beheerscyclus
- 572 (2012-2013) 29

Vraag om uitleg van de heer Jan Durnez tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de onverenigbaarheden tussen het mandaat van bestuurder van een intergemeentelijk samenwerkingsverband en andere functies
- 617 (2012-2013) 37

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het toepassen van de principes van deugdelijk bestuur op de Vlaamse nutsmaatschappijen
- 650 (2012-2013) 39

■

Voorzitter: mevrouw Annick De Ridder

Interpellatie van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de door de Vlaamse Regering gehanteerde criteria voor de benoeming van provinciegouverneurs
- 36 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, minister-president, wij hebben kunnen vernemen uit de media dat u de laatste dagen, om u te citeren, 'not amused' was. U hebt de hetze, zoals u het noemde, betreurd. U hebt de commotie betreurd en u betreurt de gang van zaken in de voordracht door de Vlaamse Regering van de heer Briers tot gouverneur van Oost-Vlaanderen.

Gisteren in het Uitgebreid Bureau betreurden andere partijen dat blijkbaar ook. Ik heb gisteren in het Uitgebreid Bureau een aantal markante uitspraken gehoord, als daar zijn: "Neen, neen, we moeten deze zaak niet in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement brengen, want we gaan die show daar niet overdoen." Ik heb ook gehoord dat als we het in het parlement zouden behandelen, dat niet goed zou zijn voor het imago van de politiek en ook niet voor het imago van het parlement.

Minister-president, ik kan begrijpen dat u 'not amused' bent. U had wellicht liever gezien dat deze politieke topbenoeming – een voordracht en een benoeming van een provincie-gouverneur mogen we toch catalogeren als zijnde een politieke topbenoeming – geruisloos volgens de gebruiken was verlopen. Wat nu gebeurt, is dus niet goed voor het imago van de politiek, maar daar hebben wij geen uitstaans mee, minister-president, dat komt op het conto van de meerderheidspartijen, zowel op Vlaams vlak als op federaal vlak. Met andere woorden: de meerderheidspartijen in uw coalitie, samen met Open Vld. Dat hebben ze geheel en al aan zichzelf te danken. Waarom? Omwille van het feit dat het ambt van gouverneur anno 2013 blijkbaar nog altijd het jachtterrein is van politieke partijen. Die commotie die u betreurt, is te wijten aan het feit dat er nog altijd een systeem is waarbij een gouverneur benoemd wordt, niet volgens een aantal objectieve criteria, maar nog altijd volgens partijpolitieke berekeningen en partijpolitieke krachtsverhoudingen. Daar gaat het over. Dat is blijkbaar het enige criterium dat geldt bij het benoemen van een gouverneur van welke provincie dan ook.

Het probleem waar u nu mee zit, is dat twee partijen blijkbaar azen op één post. U wist dat, want in augustus vorig jaar heeft de N-VA zich al laten ontvallen dat indien er een ambt van gouverneur zou vrijkomen, men toch even, gelet op de verkiezingsresultaten, die kant kon opkijken. Een kleine parenthese: in 2004 was het partijpolitieke landschap ook anders, maar wij hebben zelfs de kans niet gehad om neen te zeggen. Maar dat even terzijde.

Eind augustus 2012 laat de N-VA zich gelden, zeggende: wij willen de voordracht van de gouverneur van Oost-Vlaanderen kunnen doen. Begin januari heeft de fractieleider van de N-VA dat in Villa Politica herhaald met de woorden: "Afspraken moeten worden gehonoreerd." Waarop Open Vld dan weer zei: "Neen, neen, dat komt eigenlijk ook een beetje aan ons toe." U bent als minister-president tussenbeide moeten komen, allemaal in de wandelgangen van dit parlement, om te zeggen dat het niet verstandig is om publiekelijk het gouverneurschap op te eisen. Het is in uw logica wellicht wel verstandig om dat niet publiekelijk maar achter de coulissen te doen. Daar gaat het eigenlijk om.

Minister-president, u hebt een groot probleem omdat een gouverneur nog altijd aangeduid wordt volgens de partijpolitieke krachtsverhoudingen in dit land. Men kan vragen of de reactie van Open Vld een flauwe reactie is. Ik zal u eerlijk zeggen: ja, dat is een flauwe reactie. Het is zelfs flauw om de Federale Regering daarbij in te schakelen. Maar laten we een kat een kat noemen: Open Vld had maar graag zelf de gouverneur van Oost-Vlaanderen voorgedragen.

Wat is nu de situatie? Twee politieke partijen vechten om dezelfde benoeming. Aan de ene kant is er de N-VA die zegt: het is nu onze beurt. Aan de andere kant zegt Open Vld: ja maar hela, als dat gebeurt, hebben wij geen gouverneur meer. Minister-president, over het feit dat het nog altijd om een partijpolitieke benoeming gaat, hebt u open en bloot op 21 januari in De Morgen gezegd: “Als Open Vld Oost-Vlaanderen wil claimen, dan hadden ze van mijlenver kunnen zien aankomen dat dat niet zou lukken. Het politieke landschap is al enige tijd veranderd, de N-VA is al een hele tijd lid van de regering."

Als er nog een bewijs nodig was dat het ambt van gouverneur niet op een objectieve manier wordt toebedeeld maar dat dit een afspraak is tussen politieke partijen, dan hebt u dat bewijs geleverd. U en de N-VA zeggen dat het aan de N-VA is

We zitten hier met een situatie waarin de pot de ketel verwijt dat hij zwart ziet. Beide partijen azen op een puur partijpolitieke benoeming. Van Open Vld begrijpen we dat maar we keuren het niet goed, en van de N-VA hadden we wat dat betreft misschien toch iets anders verwacht. We hadden een nieuwe wind verwacht, maar die is er niet gekomen. De N-VA verdedigt zich nu en zegt dat ze niet aan politieke benoemingen doet aangezien de door hen voorgedragen kandidaat partijloos is en geen partijkaart heeft. Ik wil dat best geloven, daar gaat het niet over. Sommigen hebben dit een geniale zet genoemd, maar ik vind het eigenlijk een amechtige poging om te verdoezelen dat men de politieke benoemingscarrousel ook aan zichzelf niet wil laten voorbijgaan.

Het is niet omdat iemand wordt voorgedragen zonder partijkaart dat het hier niet zou gaan om een partijpolitieke benoeming, om een partijpolitieke aangelegenheid, om een aangelegenheid die wordt afgesproken tussen partijen in functie van de politieke krachtverhoudingen. En daar ligt uw fundamenteel probleem, minister-president. Ik roep u op om het fundamenteel over een andere boeg te gooien.

Er zijn geen benoemingscriteria voor een gouverneur. Hij of zij moet in de provincie wonen en mag zich niet in een status van onverenigbaarheid bevinden. Voor het overige gaat het om een vertrouwensrelatie en dergelijke meer. Het ging dus niet alleen gisteren, maar ook vandaag over een partijpolitieke benoeming. U zult me niet horen zeggen dat de heer Briers niet competent zou zijn, maar daar gaat het debat vandaag helaas niet over. Het gaat erover hoe de Vlaamse Regering gouverneurs aanduidt. Op het ogenblik dat men het ambt van gouverneur steeds meer objectiveert en verambtelijkt – dat was toch de bedoeling – bestaat toch de mogelijkheid om ook heel die benoeming en aanduiding te depolitiseren. Het komt de partijen dan niet meer toe om onderling af te spreken wiens beurt het is. Daar moeten we vanaf. Het feit dat dit nog altijd geldt, ook in hoofde van de N-VA, zorgt voor de problemen waarmee we nu zitten. Depolitiseer die functie, ook inzake benoeming. Als het dan toch een ambtenaar, een commissaris is van de Vlaamse Regering en van de Federale Regering, waarom wordt die vacature dan niet opengesteld zoals ook de VRT dat doet? Als het over een ambtenaar gaat, een commissaris met een specifiek statuut maar zonder verdere benoemingscriteria, waarom kan men dan geen profiel opstellen waaraan de man of vrouw die voor die functie in aanmerking komt, moet voldoen? Een extern bureau kan dan het assessment doen. Minister-president, u bent dan van die problemen af.

U hebt uzelf met uw meerderheid in de problemen gewerkt door die partijpolitieke benoemingscarrousel verder te laten draaien. En nu is de vraag natuurlijk: wat nu? Ik weet wel dat de Federale Regering een eensluidend advies moet geven. Ik heb gelezen dat u vanmiddag daarover een ontmoeting zou hebben gehad met premier Di Rupo. Is daar iets uit gekomen?

Minister-president, waarom houdt u eraan vast dat de voordracht van een gouverneur, die neutraal moet zijn en die een ambtenaar is, nog altijd toegewezen blijft aan een partij, in dit geval de N-VA? Dat is blijkbaar de kracht van de verandering. Op dat vlak ontgoochelt de N-VA me.

Bent u nu bereid, naar aanleiding van dit geval, om nu eindelijk de voordracht en benoeming van gouverneurs compleet te depolitiseren? Men kan niet aan de ene kant zeggen dat het een

partijloze man is en aan de andere kant wel aan die partij de gelegenheid geven om de voordracht te doen. Dan blijft het een gepolitiseerd geval.

Minister-president, ik eindig waar ik ben begonnen. Het is de schuld van de traditionele politiek, van CD&V, sp.a, Open Vld en blijkbaar nu ook van de N-VA, die zich in dezen profileert als een traditionele partij waar men de benoemingscarrousel nog altijd laat draaien. Hoe geraakt u daaruit? Objectiveer en depolitiseer nu voor eens en altijd die functie.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Minister-president, tijdens de vorige legislatuur hebben we drie gouverneurs benoemd. Die benoemingen hebben geen rimpeling op het water veroorzaakt. We waren toen nog samen, minister-president. Dat waren André Denys voor Oost-Vlaanderen in 2004, Steve Stevaert voor Limburg in 2005 en Cathy Berx voor Antwerpen in 2008.

Bij het begin van deze legislatuur wist de regering dat ze opnieuw drie gouverneurs moest benoemen. Twee daarvan zijn al achter de rug: Herman Reynders voor Limburg en Carl Decaluwé voor West-Vlaanderen. Nu is Oost-Vlaanderen aan de beurt. Blijkbaar zijn die posten bij de start van de Vlaamse Regering partijpolitiek verdeeld tussen sp.a, CD&V en de N-VA. Bij die laatste poging tot benoeming – van Jan Briers jr. – is een essentiële fout begaan: men heeft namelijk geen inspanning gedaan om vooraf te overleggen.

Ik heb, goede collega's, minister-president, intussen de kranten gelezen. Ik heb ook van mijn partijvoorzitter Gwendolyn Rutten gehoord dat ze vorige week woensdag na de kernvergadering van u een telefoon kreeg, minister-president. U deelde haar mee dat de kern had beslist om Jan Briers voor te dragen aan de Vlaamse Regering op de vergadering van vrijdag. Op haar vraag of daarover kon worden gepraat, hebt u gezegd dat het een mededeling was, een fait accompli. Het was knikken en slikken.

Minister-president, in de jaren 30 in het Duitsland van de vorige eeuw zei Otto Wels: "We zijn weerloos, maar niet eerloos." *(Rumoer)*

Wij zitten niet in de Vlaamse Regering vandaag, maar wel in de Federale Regering.

Iedereen die vertrouwd is met de functie van gouverneur, weet dat die persoon drie petten op heeft. Hij is voorzitter van de bestendige deputatie en in die hoedanigheid vaak het gezicht van de provincie. Daarnaast is hij regeringscommissaris van de Vlaamse Regering en is hij het verlengstuk van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur als toezichthouder op de lokale besturen, op de OCMW's en de intercommunales. Bovendien is hij regeringscommissaris voor de Federale Regering. Dat is vandaag de dag vaak het meest aanzienlijke deel van zijn opdracht. Dat houdt in: alles wat met veiligheid te maken heeft, als verlengstuk van de federale minister van Binnenlandse Zaken. Politionele kwesties, de brandweer, de rampencoördinatie en de civiele bescherming: dat zit allemaal in de portefeuille van onze provinciegouverneurs. De Federale Regering maakt daar ook mensen en middelen voor vrij, en dat is geen kleinigheid. Het gaat over 455 ambtenaren die de gouverneurs in de verschillende provincies assisteren bij hun federale taken, en daarvoor is een budget van 2 miljoen euro beschikbaar.

U kent allemaal ons gezegende koninkrijk. Denk u eens in dat het omgekeerde het geval was. Denk u eens in dat de federale overheid zou zeggen: deze man of vrouw moet provinciegouverneur worden van Oost-Vlaanderen. Het kot zou te klein zijn! En terecht. Men zou dat niet aanvaarden. Eerlijk gezegd, ik probeer dat ook in praktijk te brengen, dat lukt me niet altijd, maar ik probeer dit als leidraad te hanteren: doe een ander niet wat u zelf niet wilt dat u geschiedt.

Hier is een kans gemist om vooraf te overleggen. Die vertrouwensband met de twee benoemende overheden is nu geschonden. De gewestelijke regeringen doen de finale benoeming, en de federale overheid moet een eensluidend advies uitbrengen. Dat advies is nodig om te kunnen overgaan tot benoeming. Dat wordt in alle literatuur over de gouverneurs als cruciaal naar voren geschoven.

Ik heb me voorbereid. Ik heb een arrest gevonden van de Raad van State. Dat gaat over een procedure eind jaren 90 ingesteld door Willy Vandendoren tegen de Belgische staat. Dat had te maken met de toenmalige benoeming tot gouverneur van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad van Véronique Paulus de Châtelet. De rechters van de Raad van State zeggen daarin dat de vertrouwensband tussen de twee regeringen zeer cruciaal is om tot de benoeming te kunnen overgaan.

Minister van Binnenlands Bestuur Bourgeois antwoordt in dezelfde toonaard op een interpellatie van twee maanden geleden, ook van de heer Van Hauthem, naar aanleiding van de nakende vacature van gouverneur van Oost-Vlaanderen. Hij zette ook die vertrouwensband in de verf. Hij heeft dat ook voorheen geantwoord op een schriftelijke vraag van de heer Vereeck toen Herman Reynders in 2009 werd benoemd tot gouverneur van Limburg.

Ik heb enkele fundamentele bedenkingen. Ik zou deze casus willen opentrekken. We hebben allemaal de mond vol over het samenwerkingsfederalisme. We zijn geen separatisten, althans, de meeste partijen hier niet. Dat betekent dat we heel wat samen zullen moeten doen, zowel met de regionale entiteiten als met de federale, en omgekeerd. Ik heb het al heel nadrukkelijk vermeld. Een gouverneur werkt heel expliciet voor de gewestelijke overheid, maar heeft ook belangrijke opdrachten van de Federale Regering. Die benoeming moet dus samen gebeuren. Dat is zo in de benoemingsvoorwaarden vastgelegd.

Is het niet mogelijk om daarover te praten? Te overleggen? Of gaan we in een soort van gevechtsmodus? Ik kan begrijpen dat de N-VA zegt: overleggen staat niet in ons woordenboek. Maar dan begrijp ik niet dat CD&V en sp.a daar vanuit de meerderheid gewoon klakkeloos in meegaan. Open Vld stelt voor, minister-president, om de procedure over te doen. Wij stellen voor dat u zoekt naar een kandidaat die op een draagvlak kan rekenen van de twee benoemende overheden, zowel van de Vlaamse als van de Federale Regering. Dat moet gelden vanaf nu, voor Oost-Vlaanderen, maar het zou ook in de toekomst de werkwijze moeten zijn, voor alle volgende gouverneursbenoemingen.

Ik herhaal, minister-president, dat het voor ons een open procedure is. Wij stellen geen exclusieven, wij leggen op voorhand geen claim op deze post. Laat het open zijn. Zorg ervoor dat u met een gedragen kandidatuur komt, zowel federaal als regionaal, dan kunt u heel snel tot besluitvorming overgaan. Dus geen exclusieven van onze kant, maar een open procedure.

Kies voor bekwame kandidaten, voor ervaren kandidaten. Ik heb zelf drie gouverneurs mogen benoemen. Ik heb het benoemingsbesluit door Geert Bourgeois bij, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, waarin hij de benoemingen beargumenteert van Herman Reynders als gouverneur van Limburg aan de ene kant en van Carl Decaluwé als gouverneur van West-Vlaanderen aan de andere kant. Er wordt daarbij zoals altijd verwezen naar hun vertrouwdheid met het bestuur. Bij de heer Decaluwé staat er bijvoorbeeld in dat hij gemeenteraadslid was in de stad Kortrijk sedert 2001, zo wordt aangetoond dat hij het gemeentelijke niveau heel goed kent. Er wordt ook naar verwezen dat hij in 2001 toetrad tot de politieraad van Kortrijk om aan te geven dat hij ook vertrouwd is met de politionele werking en de organisatie. Er staat in dat hij gemeenschapssenator was sedert 1999, wat de band met het federale niveau aantoont, en Vlaams parlementslid sedert 1995, wat de band met het Vlaamse niveau aantoont. Dezelfde logica en dezelfde soort argumenten werden aangedragen om de benoeming van Herman Reynders tot gouverneur van Limburg te rechtvaardigen. De slotsom, na de opsomming van al die titels en verdiensten – zoals dat heet in het jargon –, was: “De betrokken kandidaten beschikken daardoor over leiderschap en dus ook over de capaciteiten om in de respectievelijke provincies als provinciegouverneur te kunnen aantreden en om als provinciegouverneur te kunnen worden benoemd.”

Bij wijze van afronding, collega’s, vraag ik om een nieuwe procedure te doen, een open procedure zonder exclusieven. André Denys gaat op 1 februari op pensioen. Dat hoeft voor de provincie Oost-Vlaanderen absoluut geen ramp te zijn wegens bestuurloosheid. We hebben dit meegemaakt in de provincie Limburg, er is een precedent. Steve Stevaert, in zijn

onnavolgbare stijl, kondigde op de verkiezingsdag voor de Vlaamse verkiezingen in juni 2009 aan dat hij zijn ontslag gaf als gouverneur van de provincie Limburg. Dat was een donderslag bij heldere hemel. Het heeft een aantal maanden geduurd, want we hadden net de verkiezingen gehad en er moest nog Vlaams geformeerd worden, vooraleer Herman Reynders kon worden benoemd als gouverneur van de provincie Limburg. De tussentijd, het vacuüm, werd opgevuld met de aanstelling van Herman Meers, de arrondissementcommissaris met de meeste anciënniteit in de provincie Limburg. Hij heeft als interimaris, als waarnemend gouverneur gefunctioneerd. Er is geen enkel dossier één dag langer blijven liggen dan nodig. Er is op geen enkele manier vertraging in de besluitvorming opgetreden. Onze wetgeving voorziet in de figuur van de arrondissementscommissaris om er bij een dergelijk hiaat voor te zorgen dat onze provincies niet stuurloos worden. Ook op dat vlak is aan het vacuüm een mouw te passen via de aanstelling van de arrondissementscommissaris tot waarnemend gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, minister-president, collega's, de gouverneursbenoemingen zijn de meest gepolitiseerde benoemingen. Het zijn de superpolitieke benoemingen van de Vlaamse overheid. Dat is al lang zo en dat is nog steeds zo. Het is trouwens duidelijk dat het de enige politieke benoeming is waar geen criteria, behalve wat formele, aan verbonden zijn.

Het bleef stil zolang de traditionele partijen de macht konden verdelen in dit land en ze dus ook dit soort topfuncties onder elkaar konden verdelen. De Vlaamse Regering heeft dit gewoon voortgezet. Het is eigenlijk schaamteloos in deze tijden. We hebben allemaal de mond vol van 'objectiveren' en 'prestatiegerichte loopbaan' – ik citeer minister Bourgeois –, maar toch doen we nog benoemingen zonder enige voorwaarden, want dat gebeurt hier. Het gebeurt puur en alleen op basis van machtsverhoudingen. Het wordt dus politiek bedisseld.

Wat maken we hier nu eigenlijk mee? We maken een debat in de oude stijl mee waarbij een opkomende partij in de clinch raakt met een aantal – mijn excuses voor een aantal collega's – neergaande partijen over de volgorde. Wie is nu aan de beurt? Wie komt er eerst? Het is dus een superpolitieke benoeming.

Met deze benoeming wordt ook een heel groot gehalte aan schone schijn verkocht. N-VA heeft de mond vol van de niet-partijpolitieke benoeming die de benoeming van de heer Briers zou zijn. Ik ken de heer Briers persoonlijk, het is een fijne man, en ik weet niet of hij een partijkaart bezit of niet, maar dat doet er niet toe – neen, zeker niet van Groen, minister-president. Men neemt iemand uit de culturele wereld, en op basis van mijn achtergrond zou ik nog heel veel waardering kunnen hebben voor het feit dat aan de culturele sector wordt gevraagd om iemand voor te dragen, maar het is een schijnmanoeuvre, laat dat duidelijk zijn. Het is schone schijn. Het is niet omdat iemand geen partijkaart heeft dat hij geen aanhorigheid heeft, dat hij niet verbonden is. Ik zou bijna zeggen dat de familie Briers het woord 'Vlaams' nog altijd met 'ch' eraan schrijft.

Politieke benoemingen: het gouverneurschap is tot nu toe heel vaak een garage geweest om iemand in te parkeren, dat is een feit. Voor sommige mensen was het een promotie, voor anderen was het een soort eeuwige parking die ze kregen. In de loop van de geschiedenis is het belang van het provinciaal niveau immers afgenomen. Wat zien we in de praktijk? We zien dat het gemeentelijke niveau en het Vlaamse niveau aan belang winnen. Heel veel gemeenten werken met tussenniveaus van intercommunale structuren – minister Bourgeois kan u daar uitgebreid over informeren. Op dat niveau verschuift de macht. Het belang van de politieke besluitvorming verschuift van de provincies naar de gemeenten en naar het intergemeentelijke niveau.

In het programma van de partij van minister Bourgeois staat overigens dat de provincies overbodig zijn. Dat is ook te zien aan de hervorming van de provincies in het kader van deze bestuurlijke hervorming, de zogenaamde interne staatshervorming. De N-VA is daaraan begonnen met een zeer grote verwachting, maar is daar anders buitengekomen. Het is alsof je

binnengaat met de bedoeling om een leeuw in de zoo te plaatsen, maar je buitenkomt met een oude kater. Die hervorming is een miskleun van jewelste, en dat gouverneurschap is daarvan de bezegeling. Vandaag kan bijna niemand nog uitleggen wat nu precies de bevoegdheden van een provincie zijn en wat niet, wat intercommunales en gemeenten doen. We hebben dus in dit land een nieuwe dure en complexe bestuursstructuur, die niet mee evolueert met de noden op het terrein. Dat is de werkelijkheid.

En inderdaad, de N-VA heeft nog gelijk ook: de provincies zijn geen goed bestuursniveau. We kunnen ze beter afschaffen. We zullen er overigens ook een pak mee besparen. Niet alleen aan gouverneurs, maar ook aan politiek personeel en aan medewerkers. Er zijn efficiëntere structuren mogelijk. Als minister Bourgeois en zijn mensen de verrommeling in de bestuursstructuren echt aanpakken, en de honderden of duizenden intergemeentelijke structuren, de provincies en gemeenten eens herbekijken, zullen we een veel efficiënter bestuur krijgen, dat veel minder duur is. De N-VA heeft dus, wat dat betreft, gelijk. Alleen merk ik dat de kracht van verandering zeer beperkt is, en dat er bij de strijd om het gouverneurschap veeleer sprake is van de kracht van de status-quo. De N-VA wordt een grote partij en gedraagt zich zoals elke andere partij.

Uiteindelijk zijn de provincies een overbodig bestuursniveau. We moeten dringend naar een efficiënte en goedkope hervorming, die het bestuur dichter bij de burger brengt. Stads- en streekgewesten zijn de toekomst. Die kunnen alle intercommunales opzuigen en delen van de provinciale bevoegdheden overnemen. En we kunnen ze ook democratisch verkiezen, met een democratisch gelegitimeerde voorzitter en dito bestuur.

Het is een vreemd geval: de N-VA vecht voor een post op een niveau dat zij zelf overbodig acht. Ik neem daar akte van. Maar ze hebben daar eigenlijk wel gelijk.

De positie van de gouverneur is curieus. Hij is ambtenaar van twee overheden en tegelijkertijd voorzitter van de bestendige deputatie, zoals de heer Keulen al zei. Formeel heeft hij geen politieke rol, maar in de werkelijkheid heeft hij door zijn voorzitterschap toch een grote politieke invloed. Ik denk dat deze strijd gaat over die politieke invloed in de provincie, en over niets anders. Ook dat is een stijlfiguur die, laat ons eerlijk zijn, zijn tijd heeft overleefd. We moeten daar dringend van af.

Minister-president, ik kom bij de kern van mijn betoog. Ik kan alleen maar concluderen dat, als wij nood hebben aan een figuur die, zoals vandaag in een opiniestuk in De Standaard te lezen is, op het provinciale niveau een aantal taken uitvoert, bijvoorbeeld op het vlak van veiligheidsbeleid en rampen, van coördinatie tussen administraties en diensten van de federale en de Vlaamse overheid, en als die figuur dan een gouverneur moet zijn, en dus een topambtenaar, het dan vanzelfsprekend is dat we hem aanstellen volgens dezelfde procedures als die waarmee de Vlaamse overheid haar eigen topambtenaren op het N-niveau aanstelt. Dat doet zij op basis van een vooraf besliste procedure, die ertoe leidt dat de beste persoon op de beste plaats wordt aangesteld. Het moet liefst een gedepolitiseerd persoon zijn, want het gaat om een ambtenaar. Het moet iemand zijn die kennis heeft van veiligheidsproblematiek, van coördinatie tussen diensten, en die vertrouwd is met politieke niveaus en hoe die werken. Het moet een open procedure zijn, mijnheer Van Hauthem, met een extern selectiebureau, dat de kandidaten op een objectieve manier kan screenen. Dat kan door middel van een bevraging gebeuren, dat kan een open of een halfopen procedure zijn. Er zijn erg veel mogelijkheden. Maar je hebt criteria nodig om de kandidaturen te beoordelen. Die hebben we, zoals minister Vande Lanotte deze ochtend zei, vandaag niet. Het lijkt mij niet zo moeilijk om die criteria op te stellen. We doen dat al voor alle andere functies in het Vlaamse Gewest. Laat ons dat dan ook doen voor die gouverneur. We moeten rekening houden met competenties, capaciteiten, ervaring, we moeten het profiel van de taak opstellen enzovoort. Organiseer daarmee een objectieve procedure.

Het is ook interessant dat in die selectie de federale overheid een zekere invloed heeft. De gouverneur moet immers als topambtenaar een aantal taken uitvoeren voor de federale overheid.

Minister-president, deze superpolitieke benoeming is er echt een van de oude tijd. Daar moeten we voorbij, net als aan dat spel van de machtsverhoudingen en de partijpolitieke verdeling van de posten. Als we echt een modern bestuur willen zijn en de beginselen van behoorlijk bestuur willen respecteren, moet dat op een andere manier. Dat kan alleen door middel van een vacature en een procedure die helder en duidelijk is en die ertoe leidt dat de beste man of vrouw op die post wordt benoemd. Dan zijn we ook af van het soort circus dat we hier deze namiddag meemaken. Het is zoals sommige collega's het al stelden: we hebben echt wel belangrijkere dingen te doen.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Minister-president, ik kan u meteen geruststellen: mijn partij claimt het gouverneurschap niet, dat begrijpt u.

Mijn fractie ziet geen meerwaarde in het politieke niveau van de provincies, met name van de bestendige deputatie en de provincieraad. Maar op het bestuurlijke niveau zien wij wel een rol voor de provincie en voor de gouverneur met een beperkte staf, voor wat betreft de bovengemeentelijke coördinatie en samenwerking.

Ik hoor hier al een paar keer dat dit debat niet het meest belangrijke is, maar ik vind wel dat het moet worden gevoerd. Het raakt aan de organisatie van ons bestel. Collega's, er zijn belangrijkere problemen, zoals de werkloosheid ten gevolge van de sluiting van Ford in Limburg, maar ik wil toch even wijzen op de belangrijke rol die onze gouverneur in onze provincie speelt bij die sluiting en bij de reconversie.

Ik zou graag twee fundamentele vragen stellen. Daarna zal ik nog een paar kleinere vragen stellen.

Mijn eerste vraag betreft de politieke benoeming. De N-VA wil het ambt van gouverneur depolitiseren. Ik vind dat een goede zaak. Dat klinkt me als muziek in de oren. Het feit dat een enkele partij zo maar eenzijdig een kandidaat mag aanduiden, maakt echter duidelijk dat het gewoon om een politieke benoeming gaat. Het is gewoon de beurt van de N-VA om een van de eigen mannetjes of vrouwtjes aan te duiden. De vraag of die persoon al dan niet lid van de N-VA is, doet niet ter zake. Een partij en geen enkele andere partij duidt de gouverneur aan.

Wie dit als een niet-politieke benoeming bestempelt, maakt zich schuldig aan nieuwspraak. Dat is Orwelliaans en doet me aan '1984' denken. Dit is het ene zeggen en het andere bedoelen. Ik heb in de krant zelfs de term 'De onafhankelijke kandidaat van de N-VA' gelezen – zotter moet het niet worden. *(Gelach)*

Een kandidaat voor een bestuurlijke topfunctie wordt zonder enige selectieprocedure of zelfs op basis van onduidelijke criteria aangeduid. Ik vind dit momenteel maatschappelijk niet meer aanvaardbaar. Dit is zeker niet verzoenbaar met het moderne, professionele overheidsmanagement waar minister Bourgeois zo prat op gaat.

Door een topambtenaar zonder enige selectieprocedure aan te stellen, zetten we volgens mij alle werkzoekenden voor schut. Iemand krijgt een functie omdat hij toevallig een lid van de N-VA ontmoet op een receptie in het Paleis voor Schone Kunsten (BOZAR). Vroeger gebeurde dat bij Voka, nu is het in BOZAR te doen. Dit is een slag in het gezicht van al die sollicitanten en werkzoekenden die hard studeren om de nodige diploma's te krijgen en die aan meerdere rondes van schriftelijke examens, mondelinge proeven en allerlei tests en assessments deelnemen om een functie in het bedrijfsleven of bij de overheid te krijgen. Minister Bourgeois heeft gisteren in Terzake verklaard dat hij die dag twee topambtenaren na een reeks assessments heeft benoemd. Zo hoort het ook.

Mijn fractie is voorstander van een open vacature met een duidelijke procedure en met duidelijke criteria. Dat is niet zo moeilijk. Verschillende mensen hebben al herhaald wat precies de taken van een gouverneur zijn. Dit kan in samenwerking met Jobpunt Vlaanderen

of misschien zelfs met Selor worden georganiseerd. Er kunnen duidelijke criteria worden gehanteerd en tests worden georganiseerd zoals dat voor de andere topambtenaren gebeurt.

Minister-president, het is jammer dat dit geen plenaire vergadering is. In dat geval zou minister Bourgeois misschien ook aanwezig zijn. Aangezien de N-VA zo op die depolitisering aandringt, vraag ik me af of de optie van een open vacature ooit op de tafel van de Vlaamse Regering heeft gelegen. Bent u alsnog bereid die suggestie, die ondertussen door verschillende oppositiepartijen is geopperd, in overweging te nemen?

Mijn tweede vraag betreft de criteria. Ondanks het voorstel van menige oppositiepartij om voor een open en objectieve vacature te kiezen, stellen we vast dat de N-VA voor de oude procedure van de politieke benoeming kiest.

In 2008 heb ik naar aanleiding van de benoeming van Limburgse gouverneur Reynders een schriftelijke vraag aan minister Bourgeois gesteld. Ik heb hem gevraagd wat nu precies de selectiecriteria zijn. Hij heeft me schriftelijk geantwoord wat de minister-president mondeling al tijdens een plenaire vergadering had verklaard. Ik citeer: “Een gouverneur moet ervaring hebben op het vlak van de Vlaamse, provinciale en lokale overheid.” Ik neem hier akte van.

Dit is nu de derde keer dat ik getuige ben van dit schimmig schouwspel. Het minste dat we van de twee vorige kandidaten kunnen zeggen, is dat ze gepokt en gemazeld zijn in het politiek bestuur. Ik heb het nog eens opgezocht. Gouverneur Reynders is gemeenteraadslid, schepen, burgemeester en volksvertegenwoordiger geweest. Gouverneur Decaluwé is stadsambtenaar, medewerker in het Europees Parlement, gemeenteraadslid en volksvertegenwoordiger geweest.

Dat is het antwoord dat de minister me in 2009 heeft gegeven. De ervaring wordt getoetst. Ik vind dat ik als Vlaams volksvertegenwoordiger dan ook de vraag mag en moet stellen hoe het met de kandidatuur van de heer Briers zit.

Ik ken de man niet. Hij heeft ontegensprekelijk grote verdiensten. Ik kijk alleen al naar de professionele, knappe wijze waarop het Festival van Vlaanderen in elkaar steekt. Hij heeft zonder meer zijn sporen verdiend. Dat staat niet ter discussie.

Wat zijn geschiktheid als gouverneur betreft, kan ik echter enkel terugvallen op de criteria die minister Bourgeois me heeft aangereikt, namelijk de ervaring met de Vlaamse, provinciale en lokale overheid. De heer Briers heeft, op een jaartje na, heel zijn leven als organisator van het Festival van Vlaanderen gewerkt. Dat is de enige job die hij ooit heeft uitgeoefend. Hij heeft die job door middel van erfopvolging verkregen. De taak van deze kroonprins van de klassieke muziek bestaat eruit voort te zetten wat zijn vader, baron Briers, heeft uitgebouwd. Dat betekent dat hij zijn enorme netwerk moet aanwenden om dotaties voor het Festival van Vlaanderen te vergaren.

Hoewel hij zijn sporen bij het Festival van Vlaanderen heeft verdiend, is verder weinig over zijn bestuurlijke capaciteiten bekend. Hij heeft een jaar in het openbaar bestuur besteed, meer bepaald in de stad Brugge. Hij beschouwt dit jaar zelf als een verloren jaar, wat trouwens ook tot zijn ontslag heeft geleid.

De vraag is of deze man geschikt is om deze job uit te oefenen. De N-VA denkt dat hij het kan. Wij moeten de N-VA maar op haar woord geloven. Bij Open Vld denken ze dan weer dat het organiseren van festivals en politiek niet goed samen gaan. *(Gelach)*

Minister-president, op basis van welke criteria is de nieuwe kandidaat-gouverneur van Oost-Vlaanderen aangeduid? Het lijkt me heel duidelijk. In verband met de twee vorige kandidaat-gouverneurs heb ik een antwoord gekregen. Nu is het me echter niet zo duidelijk. Ik stel de vraag dan ook opnieuw. Welke criteria hebben in verband met de nieuwe gouverneur van Oost-Vlaanderen een rol gespeeld?

Waarom laten we de man niet de kans om ons allemaal, over de partijgrenzen heen, te overtuigen van zijn capaciteiten, in een gesprek in dit parlement? Hij ligt nu onder vuur, maar

heeft niet de kans zich te verdedigen. Ook Europese commissarissen en Amerikaanse topfunctionarissen verschijnen voor het parlement. Minister-president, indien uw Vlaamse Regering geen heil zou zien in een openbare vacature, is zij dan bereid om een openbare hoorzitting te organiseren naar Amerikaans en Europees voorbeeld?

Ik heb uit de gesprekken van de afgelopen uren, dagen en weken trouwens begrepen dat de gouverneursposten verdeeld worden volgens de politieke krachtsverhoudingen, en dat het dan eigenlijk niet veel uitmaakt of een partij in de oppositie of in de meerderheid zit. Er zijn in het verleden al gouverneurs benoemd met een affiliatie ten aanzien van een partij die niet in de meerderheid zat. Wanneer meet u die politieke krachtsverhoudingen? Worden die gemeten op basis van federale, Vlaamse of provinciale verkiezingsuitslagen?

De heer De Wever stelt dat deze afspraak gemaakt is in 2009, bij de start van de nieuwe regering. Het was dus elk om beurt één, CD&V, sp.a en N-VA. Als het inderdaad op basis van de uitslag van 2009 is, dan klopt dat natuurlijk niet. Daarom zou ik graag weten wanneer die krachtsverhoudingen worden vastgelegd. Welke krachtsverhoudingen neemt u in aanmerking? Hoe werkt dat?

Gisteren heb ik minister Bourgeois horen zeggen dat er wel contact is geweest, informeel, met de verschillende partijen. Vandaag lees ik ook in de Concentra-kranten dat er overleg is geweest met de federale regeringspartners. U hebt in de Corelio-kranten verklaard dat u wel degelijk getelefoneerd hebt. Kunt u toelichten hoe dat informele overleg dan heeft plaatsgevonden?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Minister-president, we zullen straks horen hoe de procedure precies verlopen is. Daar zal ik dus niet te veel op ingaan. Ik wil wel even reageren op de verschillende zaken die ik hier al gehoord heb.

Collega's, wij hebben wel degelijk een signaal willen geven. De heer Van Hauthem heeft daarjuist geschetst hoe zoiets in zijn werk gaat. Wij hebben deze kans gegrepen om een signaal te geven, om te zorgen voor een trendbreuk. *(Opmerkingen)*

Kunnen we het volwassen houden, alstublieft? Wij hebben inderdaad willen zorgen voor een trendbreuk. Wij hebben iemand willen aanduiden van buiten de partijen, iemand die boven de partijen stond. En het is echt niet zo moeilijk om iemand te vinden voor die post, mijnheer Caron. Hij is vrij gegeerd.

Daarnet zei de heer Keulen dat zij geen claim hebben. Laat mij Sas van Rouveroij citeren, mijnheer Keulen: "Laat het mij wel ogenblikkelijk duidelijk zeggen dat mijn partij wel vindt dat het gouverneurschap van Oost-Vlaanderen aan onze partij toekomt." Is dat wat u verstaat onder 'geen claim'? Ik zie dat anders. "Als men het mij vraagt, ga ik het alleszins ernstig overwegen. Waarom? Eén: omdat ik vind dat het aan mijn partij toekomt." Nog eentje? "Het ligt in de handen van de Vlaamse Regering en het is aan de Vlaamse Regering om het eerste initiatief te nemen, en het is dan aan de federale om al dan niet een eensluidend advies te formuleren." En inderdaad, wij hebben willen breken met die gewoonte. En daarom zijn wij op zoek gegaan naar iemand zonder partijlidkaart. *(Opmerkingen)*

Ik zal u straks zeggen waarom hij wel degelijk bekwaam is, mijnheer Vereeck. Mijnheer Keulen, we hebben de laatste dagen al een hele reeks excuses gehoord. Sinds donderdag zijn er al vier geweest. Ik kan u persoonlijk absoluut appreciëren, daarom vind ik het zeer jammer dat u dat gedaan hebt. U komt hier uitleggen dat er geen overleg geweest is, en dan hebt u nog het lef om te verwijzen naar de periode dat u minister was. Ik heb opnieuw een citaat voor u, mijnheer Keulen, van 22 januari 2008: "De Vlaamse minister die Cathy Berx als gouverneur van Antwerpen moet voordragen, Marino Keulen van Binnenlands Bestuur, wist gisteren nog nergens van. Hij had zondag 'op de radio gehoord dat beslist was dat het Berx wordt'." Dat is uw overleg, mijnheer Keulen. Dat hebt u in 2008 gedaan. En nu komt u ons

verwijten dat er geen overleg is geweest, terwijl we straks van de minister-president zullen horen dat er wel overleg is geweest. *(Opmerkingen van de heer Marino Keulen)*

Op dat draagvlak zal ik straks nog terugkomen, als we het over de bekwaamheid van de heer Briers zullen hebben.

Wij steunen nog altijd de beslissing van deze Vlaamse Regering. Wij vinden het een zeer goede zaak dat de Vlaamse Regering gekozen heeft voor Jan Briers, en dat ze overtuigd was van de bekwaamheid en de meerwaarde die die man kan leveren als gouverneur.

We hebben de excuses intussen al gehoord. Nog voor de officiële bekendmaking, voor de beslissing van de Vlaamse Regering, had Open Vld al gezegd dat het iemand moest zijn die boven die partijpolitiek staat. Ik heb Bert Anciaux trouwens horen zeggen dat hij ervan overtuigd is dat het een sociaaldemocraat is in hart en nieren. Zelfs ik schrok daarvan. *(Opmerkingen)*

De man heeft geen lidkaart, van geen enkele politieke partij. Dat is net het signaal dat wij hebben willen geven.

Ik kom tot de bekwaamheid van de heer Jan Briers, waar trouwens de hele Vlaamse Regering, CD&V, sp.a en N-VA, van overtuigd waren. De man heeft meer gedaan dan alleen maar het Festival van Vlaanderen organiseren. Hij heeft aan armoedebestrijding gedaan. Hij ondersteunt het jeugdkoor ‘Shanti! Shanti!’. Hij zit in een denktank die de Oost-Vlaamse economie moet ondersteunen. Hij heeft een zeer uitgebreid netwerk. Hij heeft alle mogelijke internationale lof gekregen voor zijn werk hier. Elk jaar organiseert hij meer dan 350 muziekfestivals, telkens in samenwerking met allerlei verschillende overheden. Hij kent dus alle overheden. Hij weet hoe hij daarmee moet omgaan.

Laten we het eens omdraaien. Herman Balthazar was geen slechte gouverneur. En wat heeft hij gedaan, mijnheer Van Rompuy? Hij was een historicus, een academicus. Hij heeft dat goed gedaan. *(Opmerkingen)*

Welke ervaring had die man met rampenplannen? Hetzelfde geldt voor mevrouw Berx. *(Opmerkingen. Rumoer)*

De voorzitter: Collega’s, wilt u de heer Diependaele laten uitspreken? Men brabbelt door elkaar en dat komt het debat en ook de verslaggeving allerminst ten goede.

De heer Matthias Diependaele: En dan plots, zondag, had Open Vld het gevonden, het laatste argument, het laatste excuus om zich hiertegen te verzetten, om de provincie Oost-Vlaanderen te gijzelen: er was geen overleg geweest. Nu hebben we ondertussen al uit diverse bronnen vernomen dat dit overleg er wél is geweest. Mijnheer Keulen, we weten ondertussen dat u daar in het verleden blijkbaar geen punt van maakte, maar nu u ziet dat het postje van gouverneur u door de neus wordt geboord, vindt u dat plots wel belangrijk.

Er zijn inderdaad zeer veel punten waarop dat overleg tussen Vlaanderen, de federale overheid en de andere deelstaten beter kan. Dat overleg moet absoluut beter. Daar hebben we zelf ook al voor gepleit. Waarschijnlijk is het mijn jeugdige naïviteit, of is het omdat ik van een andere politieke generatie ben, maar ik vind het zeer vreemd dat Open Vld ervoor kiest om net op dit punt de boel te blokkeren. Over het postje maken ze heibel, en bijvoorbeeld niet over het feit dat er geen overleg is geweest met de Federale Regering over een relancebeleid, over arbeidsmarkthervorming, over sociaal-economische hervormingen. *(Opmerkingen)*

Het is niet daarover dat Open Vld heibel maakt, maar over het postje van gouverneur van Oost-Vlaanderen! Dat vind ik het meest vreemde. Neen, mijnheer, wij hebben geantwoord op Open Vld, en niets meer. We staan zeer recht in onze schoenen. Ons signaal is zeer oprecht geweest en we blijven daar wel degelijk achter staan. We steunen dus ook nog altijd de keuze van de Vlaamse Regering om Jan Briers naar voren te schuiven als gouverneur van Oost-Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw De Waele heeft het woord.

Mevrouw Patricia De Waele: Voorzitter, minister-president geachte leden, ik heb eigenlijk niet veel meer toe te voegen aan wat mijn fractievoorzitter heeft gezegd. Ik heb de indruk dat het eigenlijk niet meer over het onderwerp zelf gaat, maar wel over de partij in kwestie, en misschien nog meer over de persoon in kwestie.

Er branden mij nog een paar vragen op de lippen. Had de regering zich aan het regeerakkoord moeten houden en het provinciale bestuursniveau moeten herdefiniëren? Ik meen dat we daar volmondig ja op moeten antwoorden. Is deze voordracht anders dan de vroegere voordrachten? Neen. De procedure voor de aanstelling van een gouverneur is echter aan modernisering toe. Het is hoog tijd dat die hele procedure wordt gemoderniseerd. Minister-president, het is niet de eerste keer dat de oppositie vraagt daar iets aan te doen.

U, uw Vlaamse Regering heeft haar achterste verbrand en moet nu op de blaren zitten. De provincieraden hadden kunnen worden afgeschaft. U hebt zelfs nagelaten om de benoeming van de provinciegouverneur te objectiveren.

Verder vind ik dat Open Vld zich in heel de discussie over objectivering en het feit dat de partijpolitiek in dezen aan de kant moet worden gezet, gedraagt als een klein kind dat niet met het speelgoed van anderen mag spelen.

Minister-president, ik heb nog één vraag aan u: in welke mate verschilt de huidige aanpak van de vroegere?

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

De heer Kurt De Loor: Voorzitter, ik zal onmiddellijk tot de kern van mijn betoog komen. Beste collega's, de voorbije dagen en ook vandaag zijn we allemaal getuige geweest van een spijtig schouwspel, dat me de politiek in het algemeen, en het imago van de politiek, echt niet ten goede lijkt te komen.

Er moet me echter toch iets van het hart. We hebben hier de voorbije maanden en de voorbije twee jaar heel hard gewerkt aan de interne staatshervorming. De heer Keulen heeft er daarnet naar verwezen: een gouverneur heeft drie petjes. Hij vertegenwoordigt de Vlaamse overheid, beschikt ook over federale bevoegdheden en is ook de voorzitter van de bestendige deputatie, wat van hem het gezicht van de provincie maakt. Ik vind het vreemd dat net die twee partijen die in de discussie over de interne staatshervorming dat provinciaal niveau geen warm hart toedragen, kissebissen over het gouverneurschap van Oost-Vlaanderen. Ik hoop dan ook dat we hier zo snel mogelijk uit komen. In de toekomst moeten we dergelijke situaties zeker vermijden, en we moeten ons richten op de echte problemen van onze samenleving.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, geachte leden, mijn antwoord zal kort zijn. Het zal vijf elementen bevatten.

Ten eerste: de criteria ter staving van de beslissing van de Vlaamse Regering en de aanstellingsprocedure. Ten tweede: afspraken binnen de Vlaamse Regering. Ten derde: de procedure zoals die is gevolgd door de Vlaamse Regering. Ten vierde: de momenteel ontstane situatie. Ten vijfde: enkele persoonlijke bedenkingen bij de kritiek en voorstellen van de oppositie. Dan heb ik alles beantwoord, maar ik zal het eerst wat concretiseren.

Ik begin met het eerste punt: de criteria ter staving van de beslissing van de Vlaamse Regering en de aanstellingsprocedure. Sommige zaken zijn hier aangehaald door collega's, maar ik wil ze nog even herhalen. De heer Van Hauthem heeft in de plenaire vergadering van 21 november 2012 een vraag gesteld aan de bevoegde minister van Binnenlands Bestuur. Toen heeft minister Geert Bourgeois terecht gesteld dat de gouverneur een bijzondere plaats inneemt in de overheidsorganisatie en een ambtenaar sui generis is. Het is een commissaris van de Vlaamse Regering, een commissaris van de Federale Regering en hij is ook voorzitter van de deputatie.

Zijn benoeming steunt op een heel bijzondere vertrouwensrelatie. Bovendien wordt hij intuitu personae gekozen. Trouwens, ook de voorgaande minister van Binnenlandse Zaken, de heer Marino Keulen, heeft in dit parlement het gouverneurschap als een heel bijzonder ambt omschreven.

Minister Bourgeois verwees in zijn uitvoerig antwoord op een schriftelijke vraag van de heer Vereeck naar de aanstellingsprocedure voor provinciegouverneurs. Ik wil drie principes in herinnering brengen.

Een: artikel 6, paragraaf 1, ten achtste, eerste lid, van de Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen bepaalt het volgende – en ik citeer: "De provinciegouverneurs, de gouverneur en de vice-gouverneur van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad, de adjunct van de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant, de arrondissementscommissarissen en de adjunct-arrondissementscommissarissen" – en nu komt het – "worden benoemd en afgezet door de betrokken gewestregering, op eensluidend advies van de Ministerraad."

Twee: de Vlaamse Regering is overeenkomstig artikel 59 van het Provinciedecreet bevoegd om het statuut van de gouverneur vast te stellen. Er is geen selectieprocedure opgenomen in het besluit van de Vlaamse Regering van 5 maart 2004 tot vaststelling van het statuut van de provinciegouverneurs en de adjunct van de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant.

Drie: in het Provinciedecreet worden voorwaarden bepaald voor de uitoefening van de functie van gouverneur in verband met de verblijfplaats – artikel 59 – en worden een aantal onverenigbaarheden bepaald – artikel 60.

Als ik de verslagen nalees van de verschillende vragen die in dit parlement doorheen de jaren zijn gesteld over provinciegouverneurs, hun aanstelling enzovoort, durf ik te stellen dat er ook in dit parlement een consensus is over de noodzaak om deze specifieke vertrouwensfunctie met de nodige waardigheid te kunnen vervullen.

Mijnheer Van Hauthem, wat uw tweede vraag betreft, kan ik u meedelen dat de Vlaamse Regering vorige vrijdag heeft beslist om de heer Jan Briers voor te stellen als kandidaat-gouverneur voor de provincie Oost-Vlaanderen en hierover – maar nu stamp ik een open deur in – een eensluidend advies heeft ingewonnen bij de Federale Regering, zoals ook is bepaald in de Bijzondere Wet. We wachten dit advies af en gaan ervan uit dat we dat ten laatste 1 februari kunnen ontvangen.

Ten tweede: afspraken binnen de Vlaamse Regering. Wat mijn antwoord op de tweede vraag betreft, is er bij de start van de Vlaamse Regering inderdaad gepraat over de invulling van die functie die in se een vertrouwensrelatie met de regering is. Daarover bestaat geen enkele onduidelijkheid en dat is ook niet nieuw. Dat is ook zo geweest bij de start van de vorige Vlaamse Regering in 2004. Die vertrouwensrelatie blijkt ook uit het statuut van de provinciegouverneur dat in artikel 3 stelt dat – en ik citeer: "de gouverneur zijn ambt op een loyale en correcte wijze uitvoert, onder het gezag van de Vlaamse Regering. Hij zet zich op een actieve en constructieve wijze in voor de realisatie van de opdracht en doelstelling van de Vlaamse Regering. Hij handelt overeenkomstig de algemene of bijzondere richtlijnen van de Vlaamse Regering."

Ten derde: de procedure zoals die is gevolgd door de Vlaamse Regering. Woensdag 16 januari om 8 uur heeft Geert Bourgeois het voorstel geformuleerd aan het Vlaamse kernkabinet. Dat heeft geen grote discussies of opmerkingen meegebracht. De opdracht is toen gegeven voor de consultatie of de verdere stappen in de procedure met de federale overheid. Om 8.30 uur heeft de secretaris van de Vlaamse Regering contact genomen met de kabinetschef van de premier om hem te informeren over de vraag die vrijdag door de Vlaamse Regering zal worden geformaliseerd, om de Federale Regering toe te laten dat in haar kern te bekijken met uitdrukkelijke vermelding van de naam en met het engagement om het curriculum vitae van de aangekondigde kandidaat zo snel mogelijk te bezorgen.

Woensdag om 13.46 uur mailt de secretaris van de Vlaamse Regering het cv van Jan Briers naar de secretaris van de Federale Regering. Dan is er op donderdag 17 januari een informeel overleg op diverse niveaus. De kabinetschef van premier di Rupo dringt in een telefonisch gesprek met de kabinetschef van de minister-president aan op een akkoord onder de Vlaamse partijen.

Vrijdag 18 januari om 8.07 uur wordt het dossier van de Vlaamse Regering houdende aanvraag eensluidend advies voor de benoeming van Jan Briers gemaild naar de secretaris van de Federale Regering. Er wordt geïnformeerd dat de formele beslissing van de Vlaamse Regering wellicht tussen 10.15 uur en 10.30 uur zal worden gemaild. Diezelfde vrijdag om 10.22 uur mailt het secretariaat van mijn kabinetschef de ondertekende en ingescande aanvraagdocumenten voor eensluidend advies naar de kabinetschef van premier Di Rupo. Om 10.29 uur wordt er gemeld dat ze het goed hebben ontvangen en om 14 uur worden de originele stukken per drager op het kabinet van premier Di Rupo bezorgd. Ik ga ervan uit dat er met deze zeer punctuele, minutieus gegeven informatie, heel wat onduidelijkheden uit de wereld zijn geholpen.

Ten vierde: de momenteel ontstane situatie. Ter informatie kan ik zeggen dat er in twee regelingen is voorzien, die een oplossing kunnen brengen voor het geval we in de situatie terechtkomen dat er op 1 februari geen gouverneur kan worden benoemd. Ik verwijs naar artikel 66 van het Provinciedecreet, dat voorziet in de mogelijke vervanging bij afwezigheid van de provinciegouverneur door de arrondissementscommissaris of een ambtenaar van niveau A van de Vlaamse overheid. Verder is er ook artikel 38 van het statuut, volgens hetwelk, indien zou blijken dat het ambt van gouverneur voor een langdurige periode geen invulling zou kunnen krijgen, in de vervanging kan worden voorzien door de Vlaamse Regering.

In elk geval is het zo dat de continuïteit van de openbare dienst moet worden verzekerd. Dit is vaste rechtspraak van de Raad van State die voortvloeit uit het principe dat zolang de overheid oordeelt dat een openbare dienst aan een behoefte beantwoordt, die dienst moet blijven bestaan en functioneren.

Ten vijfde: mijn persoonlijke bedenkingen bij de kritiek en de voorstellen van de oppositie. Ik blijf betreuren dat deze discussie is ontstaan naar aanleiding van een concreet persoonlijk dossier. We hebben een en ander nagekeken. Tijdens besprekingen van het Provinciedecreet in 2005 en 2012 heeft niemand van de huidige partijen in de oppositie een nieuwe procedure en zeker geen criteria voorgesteld om de provinciegouverneur aan te duiden. *(Opmerkingen)*

Ik kan begrijpen dat iemand op een bepaald moment wakker wordt met een voortschrijdend inzicht. Mijnheer Van Hauthem, ik zal u straks nog citeren. Maak u geen zorgen. Ik heb de besprekingen nagelezen. Minister Marino Keulen bevestigde tijdens de bespreking van het Provinciedecreet 2005 – als u het wilt nakijken, het verslag vindt u op bladzijde 13 – “dat hij inzake de rol van de gouverneur heeft gekozen voor het status-quo dat intussen al 170 jaar bestaat. Hij stelt vast dat het systeem in de praktijk niet slecht functioneert. De gouverneurs zijn noch ambtenaren noch politici. De gouverneur heeft een statuut sui generis.”

Het Vlaams Belang, en meer bepaald de heer Van Hauthem, heeft tijdens de bespreking van het Provinciedecreet in 2005 een reflectienota ingediend, waarin hij pleitte voor de afschaffing van de functie van gouverneur. Aangezien dat niet zomaar kan wegens geregeld in de federale wetgeving, pleitte hij voor het uikleden van de functie van gouverneur op het Vlaamse niveau. De bestendige deputatie kiest onder haar leden een voorzitter die tevens de rol vervult van commissaris van de Vlaamse Regering. Tenzij ik iets over het hoofd heb gezien: meer hebt u daar toen niet voorgesteld, mijnheer Van Hauthem. *(Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem)*

Ik zeg u wat u hebt voorgesteld: niet meer, niet minder. Ook Groen, mijnheer Caron, heeft toen geen nieuwe procedure voorgesteld, ook geen open vacature waarnaar u nu verwijst. *(Opmerkingen)*

De vraag wordt gesteld waarom de oppositiepartijen, met de nuance die ik heb aangebracht, in het verleden geen discussie en/of voorstellen hebben gedaan en vandaag opeens het licht hebben gezien, mijnheer Caron. *(Opmerkingen van de heer Bart Caron)*

Ik heb er geen enkel probleem mee dat u het licht ziet, mijnheer Caron, beter vroeg dan laat. In het huidige Vlaamse regeerakkoord is niets bepaald over de wijze en procedure van de aanstelling van de provinciegouverneur. Wat ik nu ga zeggen, zijn zaken die ik in persoonlijke naam zeg als minister-president, en dus niet gedekt zijn door het Vlaamse regeerakkoord. Om het debat op een hoog niveau te houden, wil ik twee suggesties doen, twee mogelijke scenario's geven die de zaken in de toekomst vooruit kunnen helpen.

Het eerste scenario is dat de gouverneur, naar analogie met de regeling van de burgemeester, toekomt aan de meerderheid binnen de provincieraad. De gouverneur zit immers de deputatie voor, en vanuit die optiek is het niet onlogisch ook daar een systeem in te stellen waarbij er vanuit de meerderheid een voorzitter van de deputatie wordt voorgedragen, die dan door de Vlaamse Regering wordt benoemd. Op die manier komt men dus tot een voordracht, een voorgedragen functie, die legislatuurgebonden zal zijn en die ook over een democratisch draagvlak beschikt. Men moet er zich van bewust zijn dat in het kader van de bijzondere wet een en ander moet worden gewijzigd. De provinciegouverneur moet worden benoemd en afgezet door de betrokken gewestregering met eensluidend advies van de federale ministerraad.

Sommigen zeggen dat de gouverneur ook bevoegdheden heeft inzake politie enzovoort. Diezelfde redenering kun je klakkeloos toepassen op de burgemeester. De burgemeester heeft ook bevoegdheden inzake politie, brandweer enzovoort. Maar goed, het is een suggestie, we kunnen dat in die optiek verder ontwikkelen. Ik kan u verzekeren dat er voorstanders en tegenstanders zullen zijn.

Ik doe nog een tweede suggestie. Er moet een ruim debat worden gevoerd op niveau om te komen tot een regeling voor de toekomst. Ik heb het niet over de huidige discussie in Oost-Vlaanderen. Mijnheer Caron, nu u het licht hebt gezien, kunt u verder nog wat meer licht gebruiken.

Een tweede mogelijkheid die naar mijn bescheiden mening wat innovatiever en misschien gedurfder is, is een regeling die gelijkenissen vertoont met wat op Europees vlak geldt voor de commissarissen. De benoeming van alle leden van de Europese Commissie, inclusief de voorzitter en de hoge vertegenwoordiger, moet worden goedgekeurd door het Europees Parlement voordat die mensen aan de slag kunnen. De basis is gelegd in artikel 17 van het Verdrag betreffende de Europese Unie en verder uitgewerkt in het reglement van het Europees Parlement. De procedure voor de benoeming van de voorzitter van de Commissie is gewijzigd door de verdragen van Amsterdam, Nice en Lissabon en de Europese Raad draagt met gekwalificeerde meerderheid van stemmen een kandidaat voor voor het voorzitterschap van de Commissie, rekening houdend met de uitslag van de verkiezingen enzovoort.

Deze kandidaat wordt door het parlement bij meerderheid van de leden gekozen. De raad stelt, in overleg met de beoogde voorzitter, de voordracht op voor de overige commissie-leden. Elke kandidaat wordt door de desbetreffende vakcommissie gehoord. In het reglement staat dat de hoorzittingen worden georganiseerd op een zodanige wijze dat de voorgedragen commissarissen het parlement alle relevante informatie kunnen verstrekken en tot besluit van het debat kunnen fracties, of ten minste veertig leden, een ontwerpresolutie indienen. Na de stemming over de ontwerpresolutie hecht het parlement bij meerderheid van de uitgebrachte stemmen al dan niet zijn goedkeuring aan de Commissie.

Collega's, ik denk dat we hier inspiratie kunnen vinden om eenzelfde regeling uit te werken voor de kandidatuur van een gouverneur. Dat wil zeggen dat de Vlaamse Regering een kandidaat voordraagt die in een commissie wordt voorgesteld waar men de mogelijkheid krijgt om vragen te stellen. Dit leidt tot een resolutie die wordt toegevoegd aan het dossier dat wordt overgemaakt aan de federale overheid.

Ik wil nogmaals zeggen dat dit persoonlijke voorstellen zijn. Ik doe ze om het debat te verrijken en om stappen vooruit te zetten, met dien verstande dat het niet de bedoeling is om deze procedure halsoverkop in te voeren en toe te passen. Ik vind wel dat meerderheid en oppositie een aantal interessante elementen hebben aangehaald.

Voorzitter, ik denk dat ik op alle vragen heb geantwoord, zo niet, dan zal dat zo dadelijk blijken.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, minister-president, ik denk dat het nuttig was om dit debat te houden. Het heeft u tenminste tot een aantal – zij het zeer persoonlijke – bedenkingen gebracht.

Voor wat de bespreking van het Provinciedecreet betreft, moet u het verslag van de bespreking van het Gemeentedecreet maar eens nalezen. De heer De Loor was toen voorzitter van deze commissie. We hebben toen massa's amendementen ingediend over de rol van de gouverneur. U verwijst naar één passage, maar het klopt niet dat wij nu pas het licht zouden hebben gezien wat het bestaan van de provincies zelf betreft. *(Opmerkingen van minister-president Kris Peeters)*

Leest u eens het verslag van de bespreking van het decreet en de wijzigingen van het decreet, maar laat ons daar niet op focussen. Ik zeg u enkel dat wij altijd serieuze vragen hebben gehad bij het bestaan van de provinciegouverneur zelf en zeker bij de wijze waarop hij wordt aangeduid. Daar gaat het vandaag uiteindelijk om. Het is inderdaad misschien jammer voor de heer Briers dat aan zijn kwaliteiten wordt getwijfeld, maar u zult gemerkt hebben dat ik niet veel over de heer Briers zelf heb gezegd. Het gaat over de wijze van benoemen.

Ik blijf erbij dat dit een politieke benoeming is. Eerlijk gezegd, als ik de collega's van Open Vld en de collega's van de N-VA hoor, dan verdedigen ze een zaak die niet te verdedigen valt. Ze willen niet toegeven waarover het gaat, namelijk over het slechte systeem van 'Nu is het onze toer'. Open Vld camoufleert dat door te zeggen dat er geen overleg is geweest en dat de provinciegouverneur ook een commissaris van de Federale Regering is. Laat ons duidelijk zijn: Open Vld kon niet verkroppen dat zij de gouverneur van Oost-Vlaanderen niet konden aanduiden. Dat is de realiteit. En de N-VA heeft geprobeerd om het spook van 'Wij doen mee aan politieke benoemingen' een beetje van zich af te schudden door te zeggen dat het gaat over iemand die geen partijkaart heeft. Hoera, maar dat is het punt niet.

Er waren afspraken gemaakt in 2009, dat hebt u zelf toegegeven, dat het dit keer aan de N-VA zou zijn. Wat de N-VA daar dan mee doet, een partijman of geen partijman, doet niets af aan het feit dat het nog altijd gaat om een partijpolitieke benoeming. Daar moeten we van af. Daarom zit u in de miserie, niet omdat wij die gecreëerd hebben, hoor. Het systeem van alle traditionele partijen, waar we nu helaas ook de N-VA bij moeten rekenen, heeft gezorgd voor deze impasse. U zegt dat we nu een vervanger kunnen aanduiden in afwachting. Goed, dat zien we dan wel.

Minister-president, ik vind het wel jammer voor een politiek bedrijf dat het zo ver is moeten komen voor u met voorstellen komt, en dan nog ten persoonlijken titel, om ten minste stappen te zetten naar de depolitisering van de zaak. Dat betekent: om af te stappen van het gebruik dat het nu aan die partij en dan aan die partij is, volgens de krachtsverhoudingen. U hebt twee voorstellen gegeven: de meerderheid in de provincieraad kan de gouverneur aanduiden voor zes jaar of we kunnen het systeem van het Europees Parlement overnemen.

Excuseer, waarom zouden we het zo moeilijk maken? Voor het eerste voorstel moet u de Bijzondere Wet wijzigen. Dat is dus niet voor vandaag. U weet dat dit voorstel nooit voor 2014 rond geraakt. U hoopt dat u er zo van af bent en dat dit parlement naar huis gaat met de overtuiging dat de minister-president het gaat depolitiseren. Maar dat is iets voor de lange termijn.

Een tweede mogelijkheid is de aanpak van de beoordeling van de commissarissen in het Europees Parlement. Excuseer, maar dat is dan ook op voordracht van de regering. Het resultaat zal zijn dat het de kandidaat van de regering – waarschijnlijk volgens partijpolitieke afspraak – wordt, ook na een hoorzitting.

Voor ons mag die functie verdwijnen en de taken kunnen door de bestendige deputatie worden overgenomen. Dat staat trouwens in die reflectienota. Wij hebben voorgesteld om, aangezien het toch om een ambtenaar gaat, een oproep te doen met een profielbeschrijving en een extern bedrijf de geschikte kandidaat te laten zoeken. Het voordeel is, minister-president, dat u geen bijzondere wet hoeft te wijzigen. U hoeft zelfs het Provinciedecreet niet te wijzigen. Wat wij voorstellen, vergt een besluit van de Vlaamse Regering, niet meer of niet minder.

Zoek het dus niet in allerlei ingewikkelde constructies, die nog zeer ver van ons liggen, en waarvan u weet dat het er misschien nooit van zal komen, in de hoop om dit onder de mat te vegen. Zo hoopt u misschien dat u er na deze commissievergadering van af bent, dat de heer Briers benoemd kan worden, en dan ziet u wel verder, want de klip is genomen. Doe het nu. U hoeft zelfs het decreet niet te wijzigen, laat staan de bijzondere wet.

Ik vind, minister-president, dat we hier de politiek op zijn slechtst hebben gezien. Twee partijen die op één politieke benoeming azen: dat is wat het grote publiek zal onthouden, vrees ik. Anderen hebben al gezegd, zoals de fractievoorzitter van de CD&V, dat er belangrijkere dingen zijn, de sociaal-economische toestand bijvoorbeeld. Dat weet ik ook wel, maar roep dat argument alstublieft niet in om politieke benoemingen te laten doorgaan. Dat kan ook de bedoeling niet zijn.

Ik heb hier in elk geval twee partijen gezien, die het eigenlijk nog best menen met politieke benoemingen, maar toch verwijt de pot de ketel dat hij zwart ziet. Ik herhaal dus mijn voorstel: met een simpel besluit van de Vlaamse Regering bent u af van heel die benoemingscarrousel, maar die moed hebt u blijkbaar niet.

De heer Matthias Diependaele: Minister-president, bedankt voor uw omstandige uitleg en ook voor uw persoonlijke visie op de zaak.

Het is inderdaad zo dat wij geen liefhebbers zijn van het provinciaal niveau als apart bestuursniveau. De taken die in de provincie worden gedaan, zijn wel belangrijk en moeten uiteraard uitgevoerd blijven worden op een ander niveau. Wij hebben wel altijd gezegd dat wij voorstander zijn van een ambtelijk niveau tussen de lokale overheden en de deelstaatoverheden. Dat is ook de filosofie achter de kandidatuur van Jan Briers.

De procedure die de minister-president heeft gegeven, haalt heel het kaartenhuisje van Open Vld onderuit. Het overleg is er wel geweest. Woensdag is de naam al meegegeven aan de premier. Mijnheer Keulen, als de communicatie in de Federale Regering niet goed loopt, ben ik of is de Vlaamse Regering daar niet verantwoordelijk voor. Ik vind het zeer jammer dat daarover wordt gelogen in de media. *(Opmerkingen van de heer Marino Keulen)*

Wij willen wel degelijk nadenken over die nieuwe procedure. We zijn bereid om dat debat te voeren. Een mooi voorbeeld is trouwens dat de arrondissementscommissarissen al zijn afgeschaft, die worden uitgedoofd. Er blijft er enkel nog één per provincie bestaan, de federale commissarissen. De situatie waar we nu in zitten, moet inderdaad zo snel mogelijk worden gedeblokkeerd. We hopen dat het eensluidende advies van de Federale Regering toch nog komt.

Zoals uzelf al zei, denk ik niet dat er kan worden getwijfeld aan de bekwaamheid van Jan Briers als gouverneur. De heer Van Hauthem zegt dat ook. Je kunt niet twijfelen aan zijn bekwaamheid, zeker als je hem vergelijkt met de anderen, en die hebben het ook allemaal goed gedaan. Trouwens, minister-president, je hoeft niet per se gepokt en gemazeld te zijn in de politiek om een goed minister te zijn. *(Opmerkingen van minister-president Kris Peeters)*

Laat dat duidelijk zijn: Jan Briers heeft die bekwaamheden wel degelijk.

Mijnheer Van Hauthem, u verwijst zeer terecht naar de politieke benoemingen. Ik heb ondertussen gehoord dat er niet minder dan veertien topbenoemingen op dit moment al een tijdje geblokkeerd zijn bij de federale overheid.

De heer Joris Van Hauthem: Gaat u nu het federale niveau inroepen om hier op Vlaams niveau hetzelfde te doen? Daar doen ze het, dus wij ook?

De heer Matthias Diependaele: Nee, nee, integendeel. De benoeming zit niet geblokkeerd op het Vlaamse niveau, maar op het federale niveau, vanwaar het advies moet komen. Op het Vlaamse niveau is alles zeer duidelijk.

Ten slotte wil ik zeer duidelijk stellen: Jan Briers zal geen N-VA-gouverneur zijn. Dat is die man niet! Wij willen een gouverneur van Oost-Vlaanderen.

De heer Eric Van Rompuy: Is Cathy Berx een CD&V-gouverneur? Is André Denys een Open Vld-gouverneur? Was Balthazar een sp.a-gouverneur? U bent moreel de betere, u bent moreel superieur. Het zijn de traditionele partijen die politiseren, en u staat daar allemaal boven. Wij nemen dat niet! Dat is geen manier van doen!

De heer Matthias Diependaele: Mijnheer Van Rompuy, u trekt zelf die verdenking over u, door uw uitspraken.

De heer Eric Van Rompuy: U zegt dat hij geen N-VA-gouverneur zal zijn. Wil dat dan zeggen dat de andere gouverneurs partijpolitiek zijn?

De heer Matthias Diependaele: Maar neen, dat is een feit. Wie hier kan zeggen dat Jan Briers al dan niet N-VA-aanhorig was? We hebben ondertussen al gehoord dat hij elke mogelijke lidkaart zou kunnen hebben. De heer Briers zal geen N-VA-gouverneur zijn. Punt. *(Opmerkingen van de heer Eric Van Rompuy)*

Wij hebben gekozen voor een gouverneur voor Oost-Vlaanderen. Dat is duidelijk.

Daarnaast heb ik nog gezegd dat we wel willen nadenken over een nieuwe procedure. Ik wil me aansluiten bij verschillende collega's die dat hier hebben gezegd. Wij betreuren heel deze heisa. We hadden gedacht dat die benoeming veel gemakkelijker zou gaan, dat ze – zoals de heer Keulen zei – rimpelloos zou gaan, zoals de vorige benoeming. De procedures zijn exact dezelfde. Het kaartenhuisje van Open Vld is duidelijk onderuit gehaald met heel die redenering.

Wij vinden het zeer jammer voor de heer Briers persoonlijk. Ik kan immers niet aanvaarden, mijnheer Caron, dat we op die manier over die man spreken. Ik vind dat onbetamelijk, zeker voor een politicus.

Het is ook niet goed voor de politiek op zich, dat is zeker waar. Onze bedoeling was een ander signaal te geven. Het ambt van gouverneur wordt onderuit gehaald, wat ook niet de bedoeling kan zijn. Wij benadrukken wel degelijk het ambtelijke niveau van de gouverneur en het belang voor de provincie. Het is zeker geen goede zaak voor de provincie Oost-Vlaanderen dat we nu een procedureslag gaan leveren die eigenlijk overbodig is. We kunnen dat alleen maar betreuren.

De voorzitter: De heer Durnez heeft het woord.

De heer Jan Durnez: Voorzitter, minister-president, collega's, ik spreek ten persoonlijken titel, zij het vanuit mijn vroegere ervaring. Bij momenten denk ik dat het een twijfelachtige eer was om gedurende een hele periode diverse van deze functies te mogen bekleden.

Minister-president, vanuit mijn persoonlijke visie en vanuit de visie van de provincies zelf op het ogenblik dat het decreet werd gemaakt, ben ik het eens met uw beide voorstellen. Ik wil dat verduidelijken. Het eerste voorstel betreft de politieke rol van de gouverneur. Die beperkt zich vandaag tot het voorzitterschap, zonder stemrecht, van de deputatie. Dat dit een zaak is

van de provincieraad, lijkt me evident. Wanneer we tot een herziening overgaan, is het goed dat dit duidelijk wordt gemaakt, en dat de meerderheid een mandaat aanduidt voor vier of zes jaar termijn, naargelang de voorziene termijn.

Daarnaast is er de positie van de commissaris. Er is natuurlijk een groot verschil met de rol van een burgemeester – die ik ook vervul: een burgemeester is geen commissaris van de regering. Daar heeft de gouverneur een eigen profiel. Het is dan ook belangrijk om dat profiel en de procedures helder te maken, om die vertrouwenspersoon voor de regering op een goede manier te kunnen aanduiden. Ik wil het op die manier aanbrengen, los van alle huidige heisa, met nog één voetnoot. In het decreet, uit de periode van Marino Keulen, is het voorzitterschap van de deputatie perfect geregeld in het geval dat er geen gouverneur is – al is het de komende honderd jaar. Op dat vlak is er dus geen probleem. Het is wel een probleem voor de beide regeringen dat ze geen commissaris hebben. Maar dat moet op een andere manier worden opgelost.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: 14.07 uur: de minister-president komt binnen in de commissie Binnenlands Bestuur. 14.48 uur: de minister-president wijst de oppositie op het gebrek aan eigen initiatief. 15.06 uur: de minister-president spreekt ten persoonlijken titel. Maar, ik moet u zeggen, het loopt nog steeds vast. We hebben geen oplossing gehoord. Minister-president, laat mij beginnen met te zeggen dat wij uw tweede voorstel zeer genegen zijn. We hebben het namelijk een kwartier geleden zelf naar voren geschoven. Maar bent u bereid – u spreekt ten persoonlijken titel – om deze situatie te deblokkeren, om nu nog een dergelijke procedure in gang te zetten?

Laten we heel duidelijk zijn: het loopt vast, we hebben geen enkel voorstel gehoord om te deblokkeren. Het idee van een open vacature heeft u, ook ten persoonlijken titel, niet in aanmerking genomen. Er blijven dus nog twee mogelijkheden over. De eerste is dat de gouverneur wordt verkozen door een meerderheid in de provincieraad. Uiteraard zijn we het daar niet mee eens omdat we, net als de collega's van de N-VA, niet geloven in het politieke niveau van de provincie – bestendige deputatie en van de provincieraad –, maar wel in het bestuurlijke niveau. Dat is dus uiteraard geen optie.

Het idee om hier een gesprek te hebben met de kandidaat, vind ik goed. Collega Diependaele heeft al een aantal keer gezegd dat de heer Briers zo geschikt is, maar men kan op twee manieren een kandidaat evalueren – en dat doen we soms ook met sollicitanten: ofwel doe je dat op basis van een cv of van resultaten en diploma's, ofwel doe je het na een gesprek. In het geval van de heer Briers is het zo dat hij formeel niet voldoet aan de eisen die minister Bourgeois naar voren heeft geschoven, namelijk ruime ervaring hebben op het Vlaamse, provinciale en gemeentelijke niveau. Dat wil niet zeggen dat die kandidaat niet geschikt is, maar voorlopig moet ik mij daarvoor verlaten op wat de heer Diependaele, de heer Weyts en de heer De Wever daarover vertellen. In die zin vind ik het een goed voorstel om die kandidaat hier te horen. Ik denk dat dat wel nuttig is. Ik denk dat kandidaten, mochten ze te zwak zijn, wel degelijk door de mand kunnen vallen. Ik denk dat mensen zoals de heer Briers, waarvan iedereen nu zegt dat hij zo geschikt is, dan een uitgelezen gelegenheid krijgt om zichzelf te verdedigen en ons van zijn kwaliteiten te overtuigen. Maar de schimmige manier waarop het is verlopen, waarbij zelfs de minimale eisen die de minister van Binnenlands Bestuur in 2009 heeft gesteld, niet worden gerespecteerd, die kan niet.

Ik doe inderdaad een oproep, ook naar de N-VA, want deze partij heeft het voorstel gedaan. Ze zit, wat het provinciebestuur betreft, op dezelfde lijn. Het is misschien goed om al een aantal ideeën die de minister-president ten persoonlijken titel naar voren heeft geschoven, nu al meteen in de praktijk te brengen. Het is maar een suggestie.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Collega's, de minister-president heeft het relaas gegeven van wat hij het overleg met het federale niveau noemt. Ik heb werkwoorden gehoord als 'faxen' en 'mailen', maar niet 'overleggen'. Iets mailen, iets opsturen of iets aan iemand bezorgen, is niet met iemand in dialoog gaan. Het staat niet gelijk aan met iemand in overleg gaan. Zeker als je weet dat er een probleem dreigt, vind ik dat een zeer passieve en puur formalistische opstelling. Hier had men met elkaar moeten spreken. Ik begrijp dat men bij de N-VA zegt dat overleggen niet in hun DNA past, maar er werd niet overlegd, mijnheer Diependaele.

Wat betreft de toekomst, vind ik dat er enkele interessante pistes bestaan. De piste van de 'hearing', zoals in Europa gebeurt, is interessant, met daarna een eensluidend advies vragen aan de Federale Regering. Minister-president, ik wil wel vragen om dat van meet af aan open te trekken, nu bij de vacature die er vandaag bestaat in Oost-Vlaanderen. Als men niets meer doet, als men op zijn positie blijft staan en probeert dat draagvlak niet te vergroten, ook niet in de richting van de federale partners, dan vrees ik dat er een probleem blijft met het verkrijgen van dat eensluidend advies.

Wat betreft de burgemeesters waarmee u een vergelijking maakt, verliest u één zaak uit het oog. De heer Durnez heeft daar al een paar behartigenswaardige dingen over gezegd. Voor er een burgemeester wordt benoemd, wordt advies gevraagd aan de provinciegouverneur, maar ook aan de procureur-generaal. Er worden een aantal van die overwegingen mee in rekening gebracht. Een van de redenen waarom ik destijds de kandidaat-burgemeesters niet heb kunnen benoemen in Kraainem, Linkebeek en Wezenbeek-Oppem, was dat die mensen publiekelijk verklaarden dat ze nooit de Vlaamse decreten op het grondgebied van hun gemeente zouden toepassen. Daarom is die benoeming nooit gebeurd.

Mijnheer Diependaele, ik mag u als mens, maar ik wil toch nog kwijt dat de N-VA vandaag weinig wordt tegengesproken, in feite te weinig. Met welke vermeende morele superioriteit verklaart u dat uw kandidaat Jan Briers, niet partijpolitiek gebonden zou zijn, en de anderen, mutatis mutandis, wel? Elke gouverneur heeft net heel veel gezag bij de bevolking. Het is een functie die niet geërodeerd is wat betreft uitstraling en nog altijd op een groot gezag kan bogen bij de bevolking, net omdat die mensen uiteraard hun overtuiging hebben, maar in hun werken en functioneren, neutraal zijn. Dat doen ze allemaal. Daarom is het ontzettend moeilijk om het af te schaffen omdat mensen vinden dat wat goed is, behouden moet blijven. Als symbool van een provincie zien mensen nog altijd de toegevoegde waarde, maar dat ziet u blijkbaar over het hoofd.

Minister-president, ik blijf bij mijn aanbod van de open procedure, zonder exclusieven en zonder claims wat betreft de uitkomst. Ik blijf dit herhalen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Minister-president, collega's, ik wil vooraf zeggen dat het niet over de persoon gaat. Ik ken Jan Briers persoonlijk goed. Ik heb veel contact met hem gehad. Ik heb erg veel waardering voor wat hij heeft gedaan voor de klassieke muziek en de muziek in het algemeen. Hier gaat het niet over de persoon, maar over de functie.

Mijnheer Diependaele, u geeft de indruk dat u de handen wast in onschuld. U neemt een soort Pontius Pilatushouding aan, alsof het feit dat iemand geen partijkaart heeft, een bewijs van neutraliteit is. Komaan zeg, laat ons wat eerlijk zijn met elkaar. Ik wil de heer Briers zeker niet aanvallen, ik doe zelfs geen uitspraken over zijn potentiële capaciteiten, maar u moet ook niet die schone schijn ophouden.

Minister-president, wij hebben een heel groot voorstel gedaan met betrekking tot de toekomst van de provincies. Wij hebben anderhalf jaar geleden een voorstel van decreet ingediend tot instelling van stads- en streekgewesten. Dat kunnen de commissievoorzitter en -secretaris getuigen. Dit dossier moet hier nog altijd worden behandeld omdat het parlement vooraf een advies van de Raad van State wilde. Wij geven een compleet alternatieve invulling van de bestuurlijke structuren van provincies en bovengemeentelijke structuren, die veel verder gaat

dan wat u hier voorstelt met betrekking tot de gouverneur. Even voor de volledigheid: het is een voorstel van decreet van meer dan 100 pagina's waar we snoeihard aan hebben gewerkt om aan te tonen dat ook wij waardige alternatieven kunnen en durven voorstellen.

Minister-president, daarbij aansluitend zou je kunnen zeggen dat uw twee voorstellen met betrekking tot de gouverneur zeker interessant zijn om verder te bediscussiëren. Maar dan moet er eigenlijk een uitspraak komen over een voorafgaande vraag, met name of het gouverneurschap een politieke functie is – dat is bij uw twee voorstellen zo, het zijn politieke invullingen – dan wel een ambtelijke functie. Als je kiest voor het provinciaal niveau als politiek niveau, dan zijn uw voorstellen interessant. Kies je voor ons model, dan moet je kiezen voor een ambtelijke benadering. Dan is de gouverneur een coördinator op het terrein van een aantal aspecten van uitvoering van beleid van de twee betrokken hogere overheden. Een open vacature blijft de interessantste piste in de huidige situatie, wat niet wegneemt dat uw voorstellen interessant zijn en zeker het overwegen waard. Dan moet opnieuw worden nagedacht over de rol van de provincies in de toekomst.

Minister-president, wat is voor u dan de oplossing op korte termijn? Moeten we wachten op dat eensluidende advies? Wat als dat er niet komt?

Minister-president, uw orkest – en daarmee bedoel ik de Vlaamse Regering – speelt vals. De heer Briers zal dat zeker horen.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Ik ben begonnen aan mijn vierde termijn als burgemeester. Ik heb de afgelopen achttien jaar gewerkt onder drie gouverneurs in West-Vlaanderen, allemaal van CD&V. Ik kan getuigen dat die drie gouverneurs op een heel onpartijdige manier het gouverneurschap hebben waargenomen. Het is geen waarborg wanneer men zegt dat iemand geen partijpolitieke kaart is op het moment dat die persoon wordt benoemd.

De meeste burgemeesters weten ook dat een goede burgemeester, zodra de verkiezingen voorbij zijn, burgemeester wordt van alle burgers van die gemeente. Ik vind het heel schijnheilig van de N-VA dat ze iemand wil benoemen die geen partijkaart heeft als waarborg voor de provincie dat het gaat om een persoon van outstanding gedrag. Ik ben ervan overtuigd dat de kandidaat die Open Vld in gedachten heeft, heel outstanding is en op alle vlakken de waardering zou verdienen van de mensen die daar benoemd worden. Het feit dat de N-VA die vraag daarover durft te stellen, bewijst hoe schijnheilig ze is.

Blijkbaar is de procedure zowel op het Vlaamse als op het federale niveau niet voldoende om met zekerheid een gouverneur te kunnen aanduiden. Dat ligt zeker niet aan de oppositie. Dat bewijst dat de meerderheid op het gepaste moment niet de nodige maatregelen heeft getroffen om ervoor te zorgen dat de gouverneur zonder tegenspraak kan worden benoemd.

Uit deze patstelling komen soms mooie voorstellen naar voren. Minister-president, uw voorstel om een gouverneur te benoemen zoals dat gebeurt met een burgemeester in een gemeente, zou heel wat misverstanden uit de weg kunnen ruimen. Als men aan de modale Vlaming in West-Vlaanderen of in een ander provincie vraagt of de gouverneur de afgevaardigde is van de provincie zoals een burgemeester dat is van een gemeente, dan zullen de meesten daarvan overtuigd zijn. Het werkt op het systeem van de gedeputeerden dat de mensen denken dat het de gouverneur is die komt verkondigen wat het provinciebestuur heeft beslist, terwijl het de deputatie is die de beslissingen neemt. Dat dringt niet altijd door bij de mensen en dat is heel frustrerend voor de deputatie.

U zou twee vliegen in een klap kunnen slaan. De gouverneurs zouden op een heel duidelijke manier worden benoemd. Verder zouden alle misverstanden worden opgelost over de vraag of een gouverneur hetzelfde is op het niveau van de provincie als een burgemeester op gemeentelijk niveau.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer Van Hauthem, u zegt dat we ons niet moeten verstoppen achter de uitdaging om duizenden jobs te creëren om hierover niet te praten. Hetzelfde geldt in het omgekeerde geval. Al een week wordt het politieke debat in Vlaanderen gedomineerd door één benoeming, één job in Vlaanderen. De mensen in de straat kijken daar met grote ogen naar. Deze discussie toont dit eens te meer aan. Het is een bewijs dat het Vlaams Belang de buik van Vlaanderen niet langer aanvoelt als ze dat niet willen begrijpen.

Uit dit debat kan ik verder ook besluiten dat er in Vlaanderen meer dan drie partijen bestaan maar ook meer dan drie traditionele partijen. In de vastberadenheid om kandidaten te verdedigen, lijken alle Vlaamse politieke partijen sterk op elkaar.

Minister-president, het is goed dat u zich boven de mêlee plaatst en dat u in alle rust nieuwe voorstellen doet.

Het creëren van een draagvlak in het Vlaams Parlement is een goed voorstel. Ook de heer Vanden Bussche heeft gezegd dat het heel belangrijk is dat een gouverneur boven de politiek staat. Zodra iemand gouverneur is, vervalt de politieke kleur. Hij heeft gewerkt met drie gouverneurs in West-Vlaanderen zonder te merken welke politieke kleur die hadden in hun handelen als gouverneur. Het is nodig om in dit parlement een draagvlak te creëren en op dat vlak een grote stap voorwaarts te zetten.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Er komen ook nu voorstellen om procedures en criteria naar voren te schuiven. Ik herhaal dat in 2005 en in 2012 daar niet sterk op is aangedrongen. Het is geen verwijt maar wel een vaststelling dat zij die daar nu sterk op hameren, daar in die periode niet op ingingen, behalve dan een tabula rasa met het verdwijnen van de provincies. Op de criteria en de procedure voor de aanstelling van een gouverneur is toen niet diepgaand ingegaan.

Er was toen en nu nog altijd een consensus dat de gouverneur een karakter sui generis heeft met een grote vertrouwensfunctie. Als dat nog altijd het geval is, als iedereen het daar nog altijd over eens is, dan staat dat haaks op een open vacature. Ofwel is het geen sui generis, geen vertrouwensrelatie, ofwel is het dat wel en zitten we met een procedure sui generis, die we met mijn voorstellen eventueel kunnen relativeren.

Mijnheer Keulen, er zijn schriftelijke procedures, er is uitwisseling enzovoort. Er zijn ook heel wat informele contacten geweest die per definitie informeel zijn en waar publiekelijk niet moet worden op ingegaan. Het is mijn zorg om goede contacten te onderhouden met onze federale collega's. Dat is voor iedereen een goede zaak. Naast de mails en dergelijke hebben we nog andere contacten gehad. Ik wil die contacten informeel houden.

Collega's, ik heb twee voorstellen gedaan. Minister Bourgeois, bevoegd ter zake, is hier aanwezig. Wat deze procedure betreft, voor deze gouverneur, ben ik duidelijk geweest. We gaan ervan uit dat er op 1 februari een eensluidend advies komt. Ik heb u de situatie en de mogelijkheden geschetst als dat advies er niet komt: we zullen een waarnemend gouverneur aanstellen.

Minister Bourgeois heeft misschien ook nog voorstellen. Als er hier verder over gediscussieerd kan worden, kunnen de zorgen en knelpunten misschien worden opgelost. Ik ben zeer blij dat iedereen hier kamerbreed, meerderheid over oppositie heen, voort wil praten om tot een regeling te komen. Is het nu in de richting van burgemeester of van Europees Commissaris, of een combinatie van die twee, dat is mogelijk. Zo tonen we aan dat we dit probleem verder willen aanpakken.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, minister-president, we blijven een beetje op onze honger zitten. Vanuit politiek oogpunt is dat misschien begrijpelijk: u moet nog contacten leggen met de Federale Regering om dit rond te krijgen.

Ik kan me niet van de volgende indruk ontdoen. Mijnheer Van den Heuvel, u vraagt waarom de oppositie hier een zaak van maakt. Excuseer me, wie heeft hier een zaak van gemaakt? Dat doen wij niet! Zijn wij in het geding? Neen, langs geen kanten. Waar is het spaak gelopen? Wel, op het feit dat twee politieke partijen azen op dezelfde politieke benoeming. Op dat systeem is het spaak gelopen, en niet omdat wij daar enig belang bij zouden hebben. Wij hebben deze situatie niet gecreëerd.

Ik sta nog altijd met ogen te kijken. Mijnheer Keulen, uw argumentatie overtuigt niet. U overtuigt niet. U bent de vertegenwoordiger van de oude krokodillen, van de politieke benoemingen. U dreigt er nu één mis te lopen.

Mijnheer Diependaele, u overtuigt evenmin, want u ontwikkelt zich als een soort nieuwe krokodil die op de eerste benoeming zit te azen. Voor een partij die de kracht van de verandering in het vaandel heeft gevoerd, ontgoochelt mij dat. U had de kans, niet om een partijloze te benoemen – daar gaat het niet om –, maar om de vacature open te stellen. U hebt dan nog de minister van Binnenlands Bestuur in deze regering. De kracht van verandering is ver te zoeken.

Uw voorstel, minister-president, dat is iets voor de heel lange termijn. Zo, hebben we begrepen, hoopt u de klip te omzeilen, om dan rustig verder in het water van de politieke benoemingen te blijven varen.

Wij zullen een motie indienen.

De voorzitter: De interpellatie is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Lode Ceyssens tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de eengemaakte administratieve bestuursrechtbank
- 577 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

De heer Lode Ceyssens: Minister, ik dacht: ‘derde keer goede keer’. Ik dacht: eindelijk is er interesse voor de vraag over het bestuursrechtscollege, maar het ging om de vorige vraag, natuurlijk.

Het is nu de derde keer dat ik op het onderwerp terugkom. Ik ondervroeg u reeds tweemaal over de uitvoering van de aanbevelingen uit het expertenrapport van de commissie-Berx en uiteraard ook van onze eigen commissie-Sauwens. U formuleerde in april 2011 de ambitie dat u tegen eind december 2011 ontwerpdecreetteksten zou hebben om niet alleen een aantal bestaande administratieve rechtscolleges te fusioneren, maar ook om u te richten op het noordelijke model. U bedoelde allround magistraten die meerdere thema’s aankunnen dankzij een grondige voorbereiding door gespecialiseerde juristen. In december 2011 hebt u dat nog eens herhaald. U hebt qua timing uw perspectief verschoven naar einde 2012 om teksten in te dienen in het Vlaams Parlement.

Minister, ondertussen zijn er in andere beleidsdomeinen een aantal stappen vooruit gezet. Ik verwijs onder meer naar de prangende noden van de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Een tijdje geleden zijn we in de commissie Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu tot de vaststelling gekomen dat de Raad voor Vergunningsbetwistingen eindelijk begint te

functioneren en ervoor begint te zorgen dat de achterstand niet langer groeit. Weliswaar zal nog een achterstand moeten worden weggewerkt die de voorbije jaren opgelopen is.

Wij hebben alleszins altijd gezegd dat die stappen vooruit niet mogen verhinderen dat er verder wordt gewerkt aan een eengemaakt Vlaams bestuursrechtscollege.

Minister, hoe zit het met uw voorbereidend werk in het kader van het Vlaams Bestuursrechtscollege? Hoe vaak is er al overlegd met andere beleidsvelden en -domeinen? Wat is de reden van het verder opschuiven van de timing? Wanneer kunnen de teksten naar het parlement komen? Blijft u binnen het kader zoals geschetst in uw startnota aan de Vlaamse Regering?

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Voorzitter, minister, mijn achtbare collega alludeerde op de enorme vertraging bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Schijnbaar komt men nu op gang, dat horen wij ook. Tot onze grote consternatie vernamen wij in de wandelgangen dat zou zijn beslist dat de oude dossiers het laatste zouden worden behandeld, dat ze blijven liggen. De laatst binnengekomen dossiers zouden eerst worden behandeld. Dat gaat mijn petje natuurlijk te boven! Ik kan dat niet begrijpen.

In mijn gemeente zitten we met een dossier van een straatje dat moet worden aangelegd, maar waarover er een betwisting is. De aannemer is al aangeduid, maar hij heeft nog geen bevel tot aanvang van werken gekregen. Dit eenvoudige dossiertje is al vijf jaar hangende! We krijgen geen uitsluitsel, en dat in deze periode waarin de Vlaamse Regering zegt dat prioriteit moeten worden gegeven aan dossiers met een mogelijkheid tot werken. Ik stel vast dat net die dossiers blijven hangen. En dan zijn er de schadevergoedingen. Er komen uiteraard intresten bij en vergoedingen omdat het dossier vertraagd is. Wie zal dat allemaal betalen?

Minister, hebt u er weet van dat die oude dossiers blijven hangen? Gaat u ermee akkoord dat de Raad voor Vergunningsbetwistingen zo handelt? Hebt u impact, kunt u eventueel verbeteringen aanbrengen?

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Voorzitter, minister, zijn de plannen van de Vlaamse Regering van dien aard dat het algemeen bestuursrechtscollege operatief geïnstalleerd zal zijn op het moment dat de omgevingsvergunning er is?

Ik vraag dit omdat de omgevingsvergunning, de stedenbouwkundige vergunning en de milieuvergunning in elkaar moeten schuiven. We weten vandaag dat de Raad voor Vergunningsbetwistingen, die zou opgaan in het bestuursrechtscollege, in laatste administratieve aanleg het laatste beroep tegen de stedenbouwkundige vergunning tot zijn taken heeft. Voor de milieuvergunning is de laatste stap nog altijd de Raad van State.

Op het moment dat de stedenbouwkundige vergunning en de milieuvergunning in elkaar worden geschoven, moeten we wel weten wie inzake de omgevingsvergunning de laatste administratieve instantie zal zijn die een administratief beroep kan afhandelen. Is dat weer de Raad van State voor de totaliteit, voor de geïntegreerde vergunning? Of zal dat het bestuursrechtscollege zijn, dan wel de Raad voor Vergunningsbetwistingen? Het is cruciaal, minister, om beide dossiers op elkaar af te stemmen zodat we met de omgevingsvergunning geen stap achteruit zetten, zodat we de procedures vereenvoudigen en niet ingewikkelder maken.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, er werden inderdaad al een paar keer vragen gesteld over het Vlaams Bestuursrechtscollege, dat – zoals u weet – een aanvulling was van de commissie-Berx, een aanvulling die ik ook ter harte genomen heb. De Vlaamse Regering heeft op mijn voorstel op 29 april 2011 een principenota goedgekeurd over dat Vlaams Bestuursrechtscollege. We hebben dat hier uitvoerig kunnen bespreken.

Cruciaal in die beslissing was dat de regering voor één enkel administratief rechtscollege gaat, het Vlaams Bestuursrechtscollege genoemd, afgekort VBRC, met uitgebreide uitspraakbevoegdheden. Ik heb er in mijn vorige antwoord al op gewezen dat er voor de verdere uitwerking een programmastuurgroep werd opgericht onder leiding van de secretaris-generaal van het departement en met vertegenwoordigers van de betrokken administraties en administratieve rechtscolleges.

Daarnaast werd ook een klankbordgroep opgericht die bestaat uit een aantal experts: de eerste voorzitter van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, de heer Geert Debersaques, mevrouw Cathy Berx, gouverneur van de provincie Antwerpen, mevrouw Ingrid Opdebeek, docent aan de Universiteit Antwerpen, mevrouw Sabien Lust, docent aan de Universiteit Gent en Aube Wirtgen, docent aan de VUB.

Nadat het Departement Bestuurszaken, in overleg met de andere administraties en administratieve rechtscolleges, een voorontwerp van decreet had uitgewerkt, werd dat voorontwerp voorgelegd aan de experts van de klankbordgroep. Die heeft zich daar tweemaal over gebogen, maar had moeilijkheden om fysiek samen te komen. De eerste keer gebeurde dat op 16 januari 2012. Toen brachten de experts een advies uit over het voorontwerp. De tweede keer ging het moeilijker: toen werd schriftelijk advies uitgebracht. Dat gebeurde in mei 2012. Binnen de klankbordgroep was er geen eensgezindheid. Een aantal mensen waren ervan overtuigd dat we bevoegd zijn om een Vlaams bestuursrechtscollege op te richten. Ik heb hierover uitvoerig toelichting gegeven bij de bespreking van de beleidsbrief. Een aantal andere mensen hebben gezegd: “Hola, dat is geen Vlaamse bevoegdheid. Dit leidt tot problemen.”

Wij hebben het voorontwerp van decreet aangepast aan de inhoudelijke opmerkingen, voorstellen en suggesties van de klankbordgroep. Maar we zaten met de fundamentele vraag of we al dan niet die bevoegdheid hadden. Ik heb het advies ingewonnen van professor Van Orshoven, die de Vlaamse Regering had verdedigd bij de oprichting van de Raad voor Vergunningsbetwistingen. U weet dat de vorige regering ter zake negatief advies had gekregen van de Raad van State. Het Grondwettelijk Hof heeft de Raad voor Vergunningsbetwistingen wel aanvaard. Daarvoor is een procedure gevoerd. Maar professor Van Orshoven heeft gewaarschuwd dat wij daaruit absoluut niet mochten afleiden dat er een algemene bevoegdheid is voor het oprichten van een Vlaams bestuursrechtscollege, wel integendeel. Dit zal niet lukken. Wij hebben die bevoegdheid niet. Zij staat ook niet in het Vlinderakkoord. Er is een grondwetswijziging nodig om een administratief rechtscollege op te richten.

Ik heb dat meegedeeld bij de besprekingen van de beleidsbrief. Ik heb toen ook gezegd dat ik tot een koerswijziging ben gekomen: in plaats van een nieuw bestuursrechtscollege op te richten, kies ik voor de samenvoeging van een aantal bestaande administratieve rechtscolleges, met de bedoeling dat ze eenzelfde manier van werken, één algemene vergadering, eenzelfde procedurereglement, een uniforme rechtspositieregeling, een gemeenschappelijke griffie, een gemeenschappelijk gebouw, één ICT en archief, één budget hebben. Mijn project beoogt hetzelfde, maar op een pragmatischere wijze, zonder dat wij een decreet hebben dat overgaat tot de oprichting van een volledig nieuw bestuursrechtscollege. De huidige administratieve rechtscolleges blijven bestaan, net om die grondwettigheidsproblemen te ontwijken.

Dat vergde natuurlijk een bijsturing van de visie. Ook al is het niet een nieuw college, er moeten toch een aantal punten worden opgelost die het voorwerp zijn geweest van discussie. We zijn daarin zeer ver gevorderd. Als je beide apart laat bestaan, zie je dat er een andere manier van werken is. Zo spreekt de Raad voor Vergunningsbetwistingen recht met kamers van één rechter. De raad voor milieuaangelegenheden spreekt recht met kamers van drie rechters. Als je beide laat bestaan, moet je komen tot procedurereglementen. Er is ook een verschillende samenstelling van beroeps- versus vakexperten. We hebben daar hard aan

gewerkt. De administratie heeft tegelijk naast het voorontwerp van decreet werk gemaakt van een ontwerp van procedurereglement, dat ook de bestuurlijke vernieuwingen bevat die ik wil invoeren, bijvoorbeeld de bestuurlijke lus, de mogelijkheid tot bemiddeling, enzovoort. Tegelijk zijn er subprojecten gestart voor deelaspecten die moeten worden opgelost: informatie, informatiebeheer, communicatie, gebouwen en logistiek, financiën en budget, personeelsaangelegenheden.

Collega's, als gedeeltelijk antwoord op de vraag van de heer Vanden Bussche kan ik u zeggen dat er een oplossing uit de bus is gekomen, gelet op de koerswijziging. We hebben dus een nieuw ontwerp van decreet moeten uitwerken. De regering heeft afgesproken dat mijn voorstellen met betrekking tot de werklast werden overgenomen in de twee aparte raden. U weet dat de Codex Ruimtelijke Ordening is aangepast. Artikel 4.8.36 bepaalt nu dat er een tijdelijke machtiging is om in een ander Vlaams administratief rechtscollege deeltijds het ambt van raadslid of bestuursrechter uit te oefenen voor zover het betrokken raadslid beantwoordt aan de voorwaarden om in dat rechtscollege benoemd te worden. Er is dus decretaal voor gezorgd dat de facto de werklast kan worden opgenomen, ook al zijn er twee aparte administratieve rechtscolleges – de Raad voor Vergunningsbetwistingen en deze voor de milieuaangelegenheden – en dat die rechters tijdelijk bij elkaar kunnen worden gedelegeerd, zodat die werklast kan worden aangepakt.

U weet dat dit is gebeurd met het decreet van 6 juli 2012. In de Raad voor Vergunningsbetwistingen is toen meteen een vierde rechter aangesteld. Ik heb van mijn collega's vernomen dat daar de procedure voor het uitvoeringsbesluit volop loopt. U weet dat wij daarover altijd uitvoerig adviezen moeten inwinnen. Dit maakt het voorwerp uit van sectoraal overleg en van de klassieke adviezen die moeten worden gevraagd. Dat betekent dat die procedures altijd een tijd aanslepen.

Mijnheer Vanden Bussche, u moet zich voor het overige met inhoudelijke vragen richten tot de betrokken vakministers. Ik ben niet bevoegd voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen noch voor deze inzake milieu. Minister Muyters heeft geërfd wat voormalig minister Van Mechelen heeft gemaakt. Dit zit strop. Dat is een vaststelling. Men heeft een totaal verkeerde inschatting gemaakt van de werklast. Ik heb hier al gezegd dat men bij Milieu met de vingers draait, terwijl er bij Ruimtelijke Ordening een overdreven werklast is, met een enorme achterstand. Daar blijkt de raad absoluut niet goed te werken. Ik heb eerder al dat proces gemaakt.

Mijnheer Ceyssens, in dit project worden de betrokken colleges en departementen regelmatig en op diverse niveaus betrokken in de programmastuurgroepen, de subprojecten, de regelgeving en organisatie, informatiebeheer en communicatie, gebouwen en logistiek, financiën en budget, managementondersteunende diensten.

In 2012 waren er dertien formele overlegmomenten. De programmastuurgroep kwam drie keer samen: op 19 maart en op 5 en 19 november. De werkgroep Procedurereglement kwam zes keer samen: op 7 september, op 5, 19 en 26 november, en op 3 en 17 december. Daarnaast worden de colleges en departementen tussendoor schriftelijk bevraagd, bijvoorbeeld over opmerkingen op de ontwerpteksten.

Mijn antwoord maakt duidelijk waarom we nu met een latere timing zitten. Ik heb dat ook tijdens de bespreking van de beleidsbrief verduidelijkt. We zijn noodgedwongen tot een koerswijziging overgegaan. Aangezien we een nieuwe koers moesten inslaan, hebben we tegelijkertijd beslist ten minste voor de multi-inzetbaarheid van de huidige rechters te zorgen. Op die manier kan de grote werklast bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen worden weggewerkt door de rechters die nu voor de milieuhandhaving instaan.

We hebben een koerswijziging doorgevoerd. We zitten met een nieuwe procedure. Dit betekent dat een van de raden, de Beroepscommissie voor tuchtzaken, hier niet in kan worden opgenomen. Dit maakte deel uit van het aanvankelijk project. Dat zal echter niet lukken. Het gaat om de samenvoeging van bestaande Vlaamse colleges.

Tegelijkertijd werken we aan een uitvoeringsbesluit, het procedurereglement en dergelijke. Ik zal even het verdere verloop overlopen. Eind januari 2013 zullen de nieuwe ontwerpteksten van het ontwerp van decreet en het procedurereglement worden besproken. Die teksten zullen meteen, nog voor 31 januari 2013, ook door de interkabinettenwerkgroep worden besproken. Daarna zal ik het advies van de Inspectie van Financiën inwinnen. Daarna zal ik een begrotingsakkoord vragen. Dan volgt een principiële goedkeuring. Dan vraag ik de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken om een advies. Aangezien het personeelsaangelegenheden betreft, moet daarna in het Sectorcomité XVIII worden onderhandeld. Dan volgt een advies door de Raad van State. Tot slot volgt de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering.

In de beste omstandigheden zullen we het ontwerp van decreet in de loop van het najaar van 2013 kunnen bespreken. Op die manier zullen we tijdig klaar zijn om de omgevingsvergunning in te voeren.

Ik wil ook nog even op de laatste vraag van de heer Ceyssens ingaan. Hoewel het niet langer om een Vlaams bestuursrechtscollege gaat, blijf ik bij de uitgangspunten. Die uitgangspunten zijn een betere bestuursrechtspraak, efficiëntiewinsten door middel van samenwerking, meer afstemming tussen de administratieve rechtscolleges, de invoering van een aantal innovaties, zoals de bestuurlijke lus, de vrijwillige en gerechtelijke bemiddeling, de minnelijke schikking, de arbitrage en het hervormingsrecht. Dit laatste punt houdt in dat rechters een nieuwe beslissing kunnen nemen in plaats van enkel te oordelen dat een eerdere beslissing nietig is en alles opnieuw moet gebeuren. Op die manier worden de mogelijkheden van de rechters verruimd. De rechters krijgen in feite een proactieve rol. De partijen kunnen desgevallend zelf oplossingen aandragen om het geschil te regelen. Verder komt er een uniforme rechtspositieregeling voor de bestuursrechters, wat nu niet het geval is. Er komt een gelijkaardige verloning voor al die rechters. Nu worden ze niet gelijkaardig verloond. Er komen uniforme toelatingsvoorwaarden en eenzelfde tuchtregeling. Een ander en niet het minste uitgangspunt is de inwisselbaarheid van de rechters. Dit is in mijn ogen zeer belangrijk. Zoals ik al eerder heb verklaard, is een van de gevolgen dat de Beroepscommissie voor tuchtzaken buiten dit alles valt.

Door de bevoegdheidsproblemen heeft het traject ondertussen vertraging opgelopen. Er is ondertussen een pragmatische oplossing gevonden. Hoewel het ontwerp van decreet nog niet in werking is getreden, is er reeds een zekere multi-inzetbaarheid van de magistraten tot stand gebracht.

Momenteel werken negen magistraten voor de Hoge Raad voor de Milieuhandhaving en vier, vroeger zelfs maar drie, magistraten voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen, waar de werklast immens is. In sommige gevallen gaat het slechts om enkele zaken per magistraat. Ik ken de cijfers niet uit het hoofd. Er is een enorme discrepantie tussen beide colleges.

Ten gevolge van het decreet dat het Vlaams Parlement in juli 2012 heeft goedgekeurd, is dit probleem ondertussen op een pragmatische wijze opgelost. Er is een oplossing voor het grootste probleem, de immense achterstand.

Aangezien ik niet voor beide bestaande colleges bevoegd ben, moet ik iedereen met betrekking tot de inhoudelijke vragen naar mijn collega's doorverwijzen.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

De heer Lode Ceyssens: Eerst en vooral wil ik de minister bedanken voor zijn zeer omstandig en uitgebreid antwoord. Ik heb het in mijn eigen vraag om uitleg al over de multi-inzetbaarheid van de raadsheren gehad. Dit lijkt me een heel belangrijke stap voorwaarts.

Eigenlijk zouden we het hier niet over de Raad voor Vergunningsbetwistingen mogen hebben. De huidige werkwijze vormt een oplossing voor het probleem dat de heer Vanden Bussche heeft aangekaart. Het komt erop neer dat we de achterstand van de Raad voor Vergunningsbetwistingen moeten wegwerken.

We kijken in dit verband ook in de richting van minister Muyters. We hebben hem tijdens de hoorzitting over de Raad voor Vergunningsbetwistingen trouwens meegedeeld dat het aan hem is dit op te volgen en geen tijd verloren te laten gaan. We moeten er zo snel mogelijk toe komen dat de raadsleden meer worden ingezet. De achterstanden uit de werkjaren 2009-2010 en 2010-2011 moeten zo snel mogelijk worden weggewerkt. Iedereen heeft op dit vlak recht op duidelijkheid.

Volgens mij kan niemand met gezond verstand tegen die koerswijziging zijn. Het is uiteindelijk niet belangrijk welke kleur de kat heeft, als ze maar muizen vangt. Het resultaat is veel belangrijker. Het lijkt me gezond hier op een pragmatische wijze mee om te gaan. Op die manier kunnen de zaken beter vooruitgaan.

Iets is me misschien nog ontgaan. Het is me nog niet duidelijk wat er in de toekomst met die omgevingsvergunning zal gebeuren. Wat de timing betreft, heeft de minister naar het najaar van 2013 verwezen. Als ik het goed begrijp, blijven we echter met verschillende rechtbanken werken. Die rechtbanken zullen op elkaar worden afgestemd en zullen een gemeenschappelijke overhead hebben.

Ik vraag me af hoe we de beroepen tegen een omgevingsvergunning precies zullen behandelen. Zullen we de onderdelen met betrekking tot de ruimtelijke ordening en het milieu daar dan apart uit halen? Kan dat juridisch gezien? Volgens mij niet, want dan komen we op het niveau van de ‘permis unique’ in Wallonië, waar je twee aparte vergunningen hebt die samen worden afgeleverd. Hier gaat het over een unieke vergunning. Hoever staan we daarmee? Zijn er voorstellen ter zake in het voorstel voor de omgevingsvergunning? Of wordt dat hier tegelijkertijd decretaal geregeld?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Normaal moeten we tijdig klaar zijn. Een en ander is op te vangen, decretaal en in het procedurereglement. Wij zeggen dat die kamers multi-inzetbaar zullen kunnen zijn. Ik vermoed dat daar een pragmatische oplossing voor zal moeten worden uitgewerkt. Ik neem die zorg mee. Op het moment dat het decreet met betrekking tot de omgevingsvergunning op tafel komt, moeten we inderdaad zien dat we gelijk sporen, anders zullen we met een oplossing zitten die alleen voor de hangende gedingen tot een bevredigend resultaat leidt, en niet voor de toekomstige procedures.

Tenzij ik mij vergis, denk ik niet dat we qua timing problemen hebben. Inhoudelijk zullen we er inderdaad moeten op toezien dat die kamers kunnen optreden voor de nieuwe omgevingsvergunning. Dat moet mogelijk kunnen zijn.

De heer Lode Ceyssens: Wij kijken al uit naar het najaar, minister.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de implementatie van de nieuwe beleids- en beheerscyclus bij gemeenten en OCMW’s
- 523 (2012-2013)

Vraag om uitleg van de heer Kurt De Loor tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de toepassing van de beleids- en beheerscyclus
- 572 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Minister, op 1 januari van dit jaar zijn heel wat gemeenten en OCMW's ingestapt in de nieuwe beleids- en beheerscyclus (BBC). Zij doen dat mee op basis van de ervaring die een aantal pilootgemeenten en -OCMW's in 2011 en 2012 hebben opgedaan.

Er wordt terecht heel veel belang gehecht aan die nieuwe manier van werken. De besturen die vanaf volgend jaar de nieuwe beleids- en beheerscyclus toepassen, moeten geen meerjarenplan opmaken. Op die manier kunnen ze zich in de loop van 2012 en 2013 volop concentreren op de opmaak van het meerjarenplan voor de periode 2014-2019. We weten, minister, dat zeer veel besturen zich daarom in 2013 zullen beperken tot een quasi-technische begroting, en dan zullen werken aan het grote werk voor de volgende jaren.

Voor de pilootgemeenten en -OCMW's die al vanaf 2011 of 2012 de nieuwe beleids- en beheerscyclus toepassen, moet de financiële nota van het meerjarenplan echter lopen vanaf 2013 tot en met 2015. Die besturen zijn verplicht een financiële planning in evenwicht in te dienen. Om dat evenwicht te kunnen aantonen, moet in het budget 2013 de jaarrekening 2011 verwerkt zijn.

De overstap naar de nieuwe beleids- en beheerscyclus neemt voor de pilootgemeenten heel wat tijd in beslag. In mijn eigen gemeente zijn wij piloot, zowel met de gemeente als met het OCMW, en ik kan u zeggen dat er heel wat kinderziektes mee gepaard gingen. Maar dat is nu eenmaal eigen aan piloot zijn. Het gaat onder meer om problemen wat betreft de reconversie van het patrimonium en het opstellen van een beginbalans, en problemen met het opmaken van de rekeningen, onder meer ten gevolge van heel wat softwareperikelen.

Het eventueel niet tijdig klaar krijgen van de rekening 2011 is een grote rem op de opmaak van het budget 2013. Van besturen die nu een meerjarenplan hebben opgemaakt tot en met 2014, wordt verwacht dat dit meerjarenplan met een jaar wordt verlengd, wat het bijna onmogelijk maakt om een louter technisch budget op te maken. De evenwichtsvoorwaarde, de autofinancieringsmarge, moet in 2015 immers positief zijn. Dat betekent dat men mogelijk voor de uitdaging komt te staan om nu, op heel korte termijn, terwijl men eigenlijk nog de strategische nota, de doelstellingen en de financiële nota's daaraan gekoppeld, moet opmaken, beleidsbeslissingen te moeten inschrijven, die men dan zal moeten verdedigen in de gemeenteraad, maar waarvan men niet weet of ze op het einde van dit jaar overeind zullen blijven.

Als de gemeentebesturen dit vorig jaar hadden geweten, dan hadden ze ineens een meerjarenbudget kunnen maken tot en met 2015, en werden ze nu niet geconfronteerd met de eis om dat meerjarenplan plots met een jaar uit te breiden. Dat is een eis die enkel bestaat voor de pilootgemeenten 2011 en 2012, en voor geen enkele andere gemeente. Dat is zeker van belang, omdat we nu net in een nieuwe legislatuur zitten, waarbij in heel veel gemeenten grote vernieuwingen van gemeenteraad en college hebben plaatsgevonden. Men moet daar nog zijn weg zoeken, beleidsnota's schrijven en dergelijke meer.

De pilootgemeenten 2011 en 2012 hebben dus veel zwaardere verplichtingen dan andere gemeenten en OCMW's, die hen nu voor specifieke problemen stellen, met de bijna-onmogelijkheid om hun budget 2013 goed te keuren. Ondertussen wordt noodgedwongen met voorlopige twaalfden gewerkt, maar er is natuurlijk ook de deadline van eind maart 2013.

Minister, ik vind dat we niet kunnen verwachten van die veelal nieuwe besturen dat ze nu plots een-twee-drie beleidsbeslissingen voor 2015 nemen. U kunt zeggen dat men die nadien nog kan wijzigen, maar wat is dat dan eigenlijk waard, als het er gewoon op neerkomt dat men moet zorgen voor een evenwicht of een positieve autofinancieringsmarge op papier?

Bent u op de hoogte van het probleem? Bent u gecontacteerd door bepaalde pilootbesturen, of heeft de administratie dit probleem gesignaleerd? Hebt u daar een oplossing voor? Waarom worden besturen die vanaf 2013 overstappen naar de BBC, vrijgesteld van het opmaken van een meerjarenplan, terwijl de pilootbesturen van 2011 en 2012 die zwaardere verplichting wel hebben? Bent u eventueel bereid om dit nog bij te sturen?

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

De heer Kurt De Loor: Voorzitter, minister, geachte leden, zoals u weet, ligt deze materie me ook na aan het hart. Eind vorig jaar heeft de Vlaamse Regering een aantal wijzigingen aangebracht aan haar besluit met betrekking tot de beleids- en beheerscyclus van de gemeenten, de provincies en de OCMW's. Die zijn er gekomen na een evaluatie van de BBC door de lokale stakeholders, dus zowel door de BBC-pioniers als door de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). De wijzigingen zijn voornamelijk financieel en technisch van aard. Een wijziging is de toevoeging van een extra voorwaarde aan het financieel evenwicht. Ook zal de beleids- en beheerscyclus gedeeltelijk van toepassing zijn op autonome gemeentebedrijven en op OCMW-verenigingen van publiek recht. Ook zijn er nog een aantal technische aanpassingen aan de besluiten doorgevoerd. Dit alles is ingegaan op 1 januari 2013.

In besprekingen en reacties in diverse gemeente- en OCMW-raden, maar ook tijdens studiedagen en ervaringsuitwisselingen, komen vaak dezelfde opmerkingen naar boven, bijvoorbeeld over de leesbaarheid van de beleidsrapporten en over de toegankelijkheid van de documenten voor raadsleden. Er wordt eveneens gesteld dat er geen of te weinig context is bij de strategische nota en dat er onvoldoende beleidsinformatie is. Ik heb er in het verleden al op gewezen: er is wel degelijk een cultuurwijziging nodig, bij de ambtenaren, maar vooral ook bij de beleidsmensen.

Minister, uit de evaluatie is gebleken dat de interesse in de BBC nog altijd vaak te exclusief aanwezig is bij financieel-technische mensen en te weinig bij beleidsactoren. Zijn er nog verdere stappen gezet om ook de laatstgenoemden meer mee te krijgen in die BBC? Uit de evaluatie blijkt ook dat er nood is aan een concrete en praktische vorming voor mandatarissen, en dat voornamelijk toegespitst op die beleidsrapporten, en minder op de algemene BBC-filosofie. Werd of wordt daaraan tegemoetgekomen? Uit de evaluatie blijkt eveneens dat de pilootbesturen tevreden zijn over de ondersteuning die wordt geboden door het Agentschap voor Binnenlands Bestuur (ABB). Wordt er ook op dit punt in wijzigingen of bijsturingen voorzien, op basis van de evaluatie? Wordt er nog een evaluatie gepland bij de nieuwe pilootbesturen alvorens de BBC veralgemeend wordt ingevoerd? Zo ja, wanneer zou die gebeuren?

De voorzitter: Mevrouw Vissers heeft het woord.

Mevrouw Linda Vissers: Voorzitter, minister, geachte leden, ik sluit me aan bij de vragen van mevrouw Schryvers. De goedkeuring van de jaarrekening is inderdaad noodzakelijk voor de goedkeuring van de begroting 2013. Er werd dus blijkbaar geen afwijking toegestaan voor de pilootgemeenten van 2011. De uitvoering hiervan is dan ook moeilijk. Het probleem van de meerjarenplanning is blijkbaar bekend. Het werd besproken op ambtelijk niveau in mijn gemeente. Door de wijziging van de wetgeving is dit nu echter al voor een stuk van de baan. Toch stellen we vast dat het opmaken van het meerjarenplan voor 2013 wel moet voor de pilootgemeenten van 2011 en niet moet voor de pilootgemeenten van 2013. Nu mocht ik van de ontvanger vernemen dat werken met voorlopige twaalfden moeilijk is, aangezien de doelstellingen en de actieplannen in het volgende jaar niet onveranderd blijven.

Minister, u bent blijkbaar op de hoogte van dit dossier en van de problemen die rijzen met de pilootgemeenten van 2011. Hebt u hiervoor een geschikte oplossing?

De voorzitter: De heer Durnez heeft het woord.

De heer Jan Durnez: Voorzitter, minister, geachte leden, ik heb ook een technische vraag, die te maken heeft met het leergeld en met de leerperiode waarin we ons bevinden wat de BBC betreft. In welke mate kan er gebruik worden gemaakt van een raming van onderbenutting om de autofinancieringsmarge positief te maken? Die techniek is goed bekend in Vlaanderen. Wat is ter zake al dan niet aanvaardbaar in die leerperiode? Ik kan me voorstellen dat u daar nu niet op kunt antwoorden, maar het is natuurlijk een vraag die in veel gemeenten wordt gesteld.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, geachte leden, dit zijn heel wat vragen. Mevrouw Schryvers, ik zal uw vraag volledig apart van die van de heer De Loor beantwoorden. Het gaat immers over twee verschillende aangelegenheden. Bovendien valt uw vraag op haar beurt ook weer onder te verdelen in twee inhoudelijk verschillende vragen. Er is de vraag over het incorporeren van de jaarrekening, in dit geval de jaarrekening 2012. Er is ook de vraag over de vrijstelling van het opmaken van een meerjarenplan voor de piloten van 2013. Dat is een vraag van een andere aard.

Het algemene principe dat we invoeren met de BBC, houdt in dat men bij het opmaken van de begroting de jaarrekeningen van het voorlaatste jaar moet incorporeren. Dat is een zeer goede zaak. Ik sta daar volledig achter. Ik krijg hier van diverse leden herhaaldelijk de vraag hoe het nu staat met die jaarrekeningen. Tot nu toe bestond daar geen regeling voor. Er zijn gemeenten die hopeloos te laat zijn met het goedkeuren van de jaarrekeningen.

Ik vind het normaal dat een stad of een gemeente die een budget maakt, in dit geval voor 2013, een rekening heeft voor 2011. BBC bevat dit principe: incorporeer die resultaten in uw budget. Het is jammer dat we dit moeten opleggen, want eigenlijk is het een regel van goed bestuur dat je weet wat het resultaat van het voorlaatste jaar is. Dit is dus geïmplementeerd in het kader van BBC met pilootbesturen die ingestapt zijn in 2011, 2012 en 2013 en die noodzakelijkerwijze met een voor 2013 verschillend systeem zitten. Zij die ingestapt zijn in 2011, hebben een jaarrekening in het kader van BBC. Zij die ingestapt zijn in 2012 en 2013, hebben een jaarrekening in het oud model. Er is inderdaad een overgang. Er is een verschil tussen de piloten, uit de aard van de dingen. Als je al gewerkt hebt volgens BBC, heb je een andere jaarrekening dan wie instapt in 2012 of in 2013.

De vraag van mevrouw Schryvers heeft betrekking op de moeilijkheden die gerezen zijn met betrekking tot het incorporeren. Ik moet beginnen met te zeggen dat ik de inspanning die de eerste twintig piloten hebben gedaan – twaalf gemeenten en acht OCMW's –, ten zeerste waardeer. Ze waren de piloten onder de piloten. Het was voor hen nog moeilijker dan voor diegenen die het tweede jaar al lering uit de ervaringen konden halen. Het heeft heel veel voorbereiding gevergd en een grote inzet en organisatietalent van de betrokken ambtenaren en politici gevraagd.

Van de twintig piloten zijn er vijftien in geslaagd om de jaarrekening van 2011 tijdig en correct in 2012 goed te keuren. Voor de vijf andere is de situatie vandaag zo dat er nog maar één bestuur – zowel het gemeentebestuur als het OCMW van Overpelt – niet klaar is. Dilbeek legt op 29 januari de jaarrekening voor. Oostrozebeke legt de jaarrekening voor op 23 januari, Aalst in de eerste gemeenteraad van februari en voor Overpelt is nog geen datum voor de goedkeuring van de jaarrekening bekend. In Overpelt wordt met voorlopige twaalfden gewerkt. De BBC-regelgeving bepaalt inderdaad dat de rekening van het jaar x-1 geïntegreerd moet zijn in het budget van het jaar x+1 om een uitvoerbaar budget te hebben. Bij ontstentenis daarvan kan niet anders dan met voorlopige twaalfden worden gewerkt.

Aan alle besturen die daarover vragen hebben gesteld, is steeds gezegd en geantwoord om altijd absolute prioriteit te geven aan de afsluiting van het boekjaar 2011 en het opstellen van de jaarrekening. Ik ben er mij van bewust dat dit een serieuze inspanning vergde, maar ik blijf achter het principe staan. Ik beklemtoon nog eens dat vijftien van de twintig de deadline hebben gehaald en dat ze met kennis van zaken de impact van de financiële toestand kunnen opnemen in het budget voor 2013. De jaarrekening is in het kader van BBC nog meer dan anders niet alleen financieel van aard, maar ze is eigenlijk ook een evaluatie van het gevoerde beleid en bevat dus relevante informatie, nodig om het budget van 2013 te maken.

De problemen die enkele besturen hebben ondervonden bij de opmaak van de jaarrekening 2011 – vijf van de twintig –, hadden te maken met de boekhoudkundige conversie van het patrimonium en het opstellen van een beginbalans. De opmaak van de jaarrekening 2011 is

inderdaad het ideale moment om het patrimonium van de gemeente boekhoudkundig correct in te voeren, aangepast aan de nieuwe waarderingsregels en om de openstaande vorderingen eens systematisch te overlopen en 'uit te kuisen'. Die gegevens zijn op zich niet noodzakelijk om het budgettaire resultaat van de jaarrekening te bepalen. Dit zijn eenmalige problemen die overigens enkel van belang zijn voor de algemene boekhouding en de uiteindelijke balans en resultatenrekening, maar geen invloed hebben op het budgettaire resultaat. Het heeft dus een bijkomende inspanning van de gemeenten gevraagd.

Sommige gemeenten hadden bij de opmaak van hun jaarrekening 2011 ook problemen met de software. Toen we daarmee geconfronteerd werden, heb ik het agentschap opdracht gegeven om een evaluatie te maken van de software. Er zijn vier klassieke softwareleveranciers die gekend zijn voor hun ondersteuning op dat vlak. De problemen doen zich vooral voor bij een van die softwareleveranciers, bij de andere zijn de problemen veel minder groot. Ik heb dus een bevraging laten uitvoeren om tot een evaluatie te komen. Die formulieren zijn verstuurd naar de zestig pilootbesturen: twintig piloten van 2011 en veertig piloten van 2012. De antwoorden worden verwacht tegen 7 februari. Het ABB zal de antwoorden analyseren op eventuele gemeenschappelijke pijnpunten. Op 14 en 22 februari zijn door de projectleiding BBC van ABB vergaderingen gepland met de softwareleveranciers – de vier klassieke namelijk Cevi, CIPAL, Remmicom, Schaubroeck – om na te gaan hoe met die pijnpunten kan worden omgegaan.

Als antwoord op uw tweede vraag wil ik uitdrukkelijk zeggen dat er eigenlijk geen sprake is van een ongelijke behandeling tussen de piloten van 2011-2012 en die van 2013. Als de autofinancieringsmarge 2015 negatief is, bepaalt artikel 148 van het Gemeentedecreet dat het geen effect heeft op het budget 2013. Het kan dat de eerste autofinancieringsmarge in het meerjarenplan dat je moet maken, negatief uitkomt. Het is een zeer goede oefening, met waardevolle informatie. Dat houdt hen niet tegen met betrekking tot het budget 2013, wat belangrijk is in die pilootfase. Er is dus een maatregel genomen die verhindert dat het budget 2013 daardoor zou worden gehypothekeerd. Tussen 2011, 2012 en 2013 is er op dat vlak geen onderscheid.

Mevrouw Schryvers, het is juist dat we de piloten van 2013 niet vragen om nog eens een meerjarenplan te maken, om praktische redenen. We vragen om de hele focus nu te leggen op het budget 2013 in het kader van de BBC. In 2013 moeten ze werk maken van het meerjarenplan 2014-2019. De eerste piloten hebben dat wel gemaakt, ook om er lering uit te trekken en ervaring op te doen, maar dat heeft dus geen negatieve resultaten met betrekking tot het budget 2013. Het zou nogal zwaar zijn voor de piloten 2013 dat we nu vragen om een meerjarenplan te maken, om dan onmiddellijk de oefening opnieuw te moeten doen voor de cyclus die we echt opleggen. Het is puur pragmatisch. Ik denk dat ze dat appreciëren. Het is voor hen een oefening om in te stappen in het systeem. Het houdt geen ongelijke behandeling in.

Mijnheer Durnez, ik zou het verfijnd eens moeten nakijken, maar u weet dat het principe met de autofinanciering en de BBC inhoudt dat je zo correct mogelijk moet ramen, dat je een budget moet maken dat beantwoordt aan de realiteit, precies om te vermijden dat je zaken programmeert waarvan achteraf blijkt dat ze niet kunnen. We zitten ook met de ESR-regels. Het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) kijkt er nauw op toe. De kring is steeds meer gesloten, ook de waarborgen en de consolidatie van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Het budget is niet bedoeld om te mikken op onderbenutting, ook al weet ik dat budgetteren altijd een raming blijft. Ik ben het daar wel mee eens. De BBC laat toe om strakker te budgetteren, maar geeft ook mogelijkheden en beleidsvrijheden om bij een ontoereikend budget te schuiven met de budgetten, ook bij investeringen. Het college als uitvoerende macht heeft meer mogelijkheden om een oplossing te vinden als er iets wordt gegund waarvoor een ontoereikend budget is. Dat evenwicht is uitgewerkt.

Mijnheer De Loor, uw vragen zijn van een andere aard. U weet dat wij in de communicatie over de BBC altijd benadrukken dat het niet zomaar een nieuwe manier van boekhouden is, maar dat het vooral gaat over het bepalen van beleidsprioriteiten en over organisatie. Dat verklaart ook de naam: beleids- en beheerscyclus. Het is niet een zoveelste nieuwe gemeentelijke boekhouding, precies omdat heel het basisidee anders is. Het is werken met beleidsdoelstellingen, actieplannen, het opvolgen daarvan, rapporteren over de bereikte resultaten, sturen op hoofdlijnen enzovoort. Dat is de kern van de BBC-hervorming. Daar ligt met andere woorden ook een andere taak voor de gemeenteraadsleden, die op hoofdlijnen meer zien, aansturen en controleren, terwijl het college een aantal grotere vrijheidsgraden heeft om het geplande beleid ook te kunnen uitvoeren.

U hebt 100 procent gelijk. Het is niet de eerste keer dat u de zorg uit dat het niet enkel een zaak is van de financiële ambtenaren. Het is ook een taak van de secretaris en andere ambtenaren, maar evenzeer een zaak van de politici, en daar wringt het schoentje. U hebt als een van de eersten gesignaleerd dat u zich vaak eenzaam voelde als politicus op een studiedag omdat er – gelukkig – veel ambtenaren waren, maar dat relatief minder politici zich betrokken voelden bij de hervormingen. Ik heb begrepen dat er bij de inauguratiecursussen die het ABB nu geeft samen met de VVSG, wel veel belangstelling is, en daar komt de BBC natuurlijk ook aan bod.

Ik heb daarover gesensibiliseerd. Ik verwijs ook naar de communicaties van de VVSG en het ABB ‘BBC toegelicht in 60 vragen en antwoorden’ en diverse vormingsprogramma’s en studiedagen, bijvoorbeeld twee studiedagen speciaal voor de autonome gemeentebedrijven. Ondanks al die inspanningen hebben we moeten vaststellen dat de politieke interesse later op gang is gekomen. Ik denk dat men nu wel alert is. 2014 nadert, met de nieuwe cycli en de planlastvermindering. Het geheel past in elkaar. Ik ervaar op het terrein nu toch een veel grotere bekommernis, omdat het op de gemeentebesturen afkomt.

Er blijft inderdaad een nood aan bijkomende vormingen. Het ABB is in samenwerking met de VVSG op dit ogenblik bezig met de voorbereiding van een bijkomende reeks opleidingen, specifiek gericht op de lokale raadsleden, zoals ik ook aangekondigd heb in mijn beleidsbrief. Er is een specifiek programma voor de uitvoerende mandatarissen en één specifiek voor de raadsleden. Daarbij zal natuurlijk worden gefocust op de beleidsrapporten omdat dat voor de raadsleden de ‘concrete producten’ zijn waarmee ze worden geconfronteerd. Natuurlijk zullen we ook de algemene achtergrond en doelstellingen moeten verduidelijken.

Ik wil ook even ingaan op uw bekommernis over het beweerde tekortschieten van de beleidsrapporten, die onvoldoende toegankelijk zouden zijn voor de raadsleden, over het ontbreken van context voor de strategische nota en over het gebrek aan beleidsinformatie. Dat zijn opmerkingen die geregeld terugkeren en die precies benadrukken welk belang je moet hechten aan een toelichting van die algemene opvatting. BBC biedt de lokale besturen precies veel mogelijkheden om de concrete presentatie van de beleidsrapporten te sturen in functie van de eigen behoeften. Ik haal bijvoorbeeld aan: een bestuur kan zelf de beleidsdomeinen bepalen, een bestuur bepaalt zelf welke beleidsdoelstellingen prioritair zijn en dus explicieter en gedetailleerder aan bod komen, een bestuur bepaalt zelf de grootte van de investeringsenveloppes. Dit geldt des te meer voor die onderdelen van de beleidsrapporten waarvoor de Vlaamse Regering bewust geen model heeft opgelegd.

Het besluit van de Vlaamse Regering benadrukt echter expliciet dat alle informatie die de raadsleden nodig hebben om een gegronde beslissing te kunnen nemen, deel moet uitmaken van het dossier dat aan de raad wordt voorgelegd. Beleidsrapporten die niet goed zijn afgestemd op de lokale behoeften, of strategische nota’s zonder context zijn dus volgens mij niet het gevolg van tekortkomingen van de regelgeving, maar wel van een misschien alsnog onvoldoende besef van de mogelijkheden en vrijheidsgraden die de regelgeving biedt. Ik verwijs nogmaals naar de algemene opvatting en uitgangspunten van de BBC. Maar los daarvan ben ik het met u eens dat we er permanent moeten op hameren. Ik wil er nog eens op

wijzen dat op de website van ABB een cursus ‘beleids- en beheersrapporten’ zeer eenvoudig te downloaden is. Dit staat dus ter beschikking van iedereen.

Inzake de tevredenheid van de pilootbesturen kan ik het volgende antwoorden. ABB heeft de ambitie om de ondersteuning over de BBC die wordt aangeboden aan de lokale besturen, stelselmatig uit te breiden. De instrumenten blijven grotendeels dezelfde: telefonische helpdesk, opleidingen, website, boekhoudfiches. Nieuw dit jaar is de specifieke aandacht voor de elektronische rapportering die de lokale besturen moeten doen: het elektronisch doorsturen van het meerjarenplan, het budget en de jaarrekening. Deze elektronische rapportering kan het agentschap veel leren over de software die de lokale besturen gebruiken. Dit kan leiden tot concrete suggesties van het agentschap aan de softwarebedrijven. Ook dat is een element van ondersteuning aan de lokale besturen.

Wat betreft uw vraag over de evaluatie: mijn kabinet en ABB volgen de invoering van de BBC permanent op en we zullen uiteraard de problemen die daarbij nog zouden opduiken inventariseren. Het is echter niet de bedoeling om de regelgeving dit jaar opnieuw aan te passen. De besturen die de BBC al toepassen, hebben nu recht op stabiliteit. De recente wijzigingen aan bijvoorbeeld de rekeningenstelsels betekenen voor de besturen die al bezig zijn met de BBC immers dat ze hun eigen rekeningenstelsels daaraan moeten aanpassen. Dat zijn inspanningen die we toch niet te snel opnieuw mogen vragen. Dit alles natuurlijk behoudens eventuele tekortkomingen die zouden blijken in de regelgeving, maar fundamentele veranderingen zijn nu niet aan de orde. We moeten ervoor zorgen dat dit systeem alle kansen krijgt.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Minister, u hebt uw antwoord opgedeeld in twee luiken en ik zal in mijn repliek daar ook aan refereren. U hebt natuurlijk honderd procent gelijk dat de jaarrekening van 2011 een belangrijk document is en dat besturen er absoluut prioriteit zouden moeten aan geven. Als men een budget 2013 opmaakt, dan kan dat niet zonder een goedgekeurde jaarrekening van 2011. Dat onderschrijf ik volledig. Alleen hebben we vastgesteld – en u hebt dat eigenlijk ook toegegeven – dat de pilootbesturen met heel wat technische problemen en softwareproblemen zijn geconfronteerd. U zegt nu dat er ondertussen al vijftien van de twintig projecten een goedgekeurde jaarrekening hebben, en dat ten minste vier anderen dit nog gepland hebben in januari of februari 2013. Dat klopt, minister, maar dat heeft die besturen bloed, zweet en tranen gekost en de jaarrekening is tenslotte ook maar helemaal op het einde van het jaar goedgekeurd, en niet in de normale voorziene periode in het voorjaar. Dat betekent dat sommige besturen tot eind december, of zelfs tot nu nog bezig zijn met het opmaken van een jaarrekening, en zich dus niet kunnen toeleggen op het opmaken van het budget 2013, en nog veel minder op de meerjarenplanning. Natuurlijk hebt u gelijk dat het belangrijk is dat de jaarrekening er is – de besturen hebben die prioriteit erkend –, maar dat heeft natuurlijk ook heel wat gevolgen voor andere zaken die moeten worden opgemaakt.

Wat betreft het onderscheid tussen de piloten 2011, 2012 en 2013, hebt u geantwoord op de vraag waarom de piloten 2013 minder verplichtingen hebben. Ik had de vraag beter anders gesteld, want u hebt de vraag wel goed begrepen, maar niet zo goed beantwoord. Waarom hebben de pilootprojecten 2011 en 2012 zwaardere verplichtingen? Dat is natuurlijk de essentie van mijn vraag. U zegt, minister, dat u de piloten van 2013 geen zwaardere verplichtingen wilt opleggen, omdat die het nu al moeilijk zo moeilijk hebben met de opstart van BBC. Dat is waar, maar zeker de piloten 2011 en ook die van 2012 hebben het tot op vandaag zo moeilijk met het opmaken van die jaarrekening. Daarom begrijp ik niet goed waarom die bijkomende verplichting nodig is, terwijl men sowieso al een aantal problemen heeft. Ik begrijp dat des te meer niet omdat u nu zegt dat die autofinancieringsmarge in 2015 niet positief moet zijn en er dus geen beleidsbeslissingen moet worden genomen. Wat is dan nog de waarde van dat meerjarenplan en van dat element 2015 dat erin zit, minister? Ook die

besturen hebben de verplichting om alle nodige documenten en een meerjarenplan 2014-2019 op te maken. Laat die besturen daar toch op focussen. Dat blijft mijn vraag, minister.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

De heer Kurt De Loor: Minister, ik dank u voor het uitgebreid antwoord. Ik wil mijn pleidooi om dit blijvend onder de aandacht te houden, nog eens onderstrepen. Het onder de aandacht brengen van de mandatarissen is noodzakelijk, want het uur U nadert. Met 2014 en de veralgemeende invoering van de BBC, en dat in combinatie met het verhaal over de planlastverlaging, moeten we zorgen dat iedereen mee is, dat de mandatarissen zich bewust zijn van de mogelijkheden en opportuniteiten die de BBC biedt om hun domein daarin in te schrijven. Er is inderdaad een cultuuromslag nodig: sturen op hoofdlijnen, niet langer op details. Daarom mijn pleidooi, minister, om dit ook onder de mandatarissen onder de aandacht te blijven brengen.

De voorzitter: Mevrouw Vissers heeft het woord.

Mevrouw Linda Vissers: Ik hoor dat Overpelt de enige gemeente is van de twintig pilootgemeenten die haar jaarrekening 2011 nog niet klaar heeft. Minister, wordt er aan de gemeente Overpelt een timing opgelegd tegen wanneer ze ten laatste haar jaarrekening 2011 moet laten goedkeuren op de gemeenteraad? Ik heb vernomen van de ontvanger dat men nog lang niet klaar is.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Wat de laatste vraag betreft: de gemeente kan geen budget maken. Men zit in een systeem van voorlopige twaalfden. Het systeem bevat de sanctie op zich. Nog eens, ik zeg dat niet met een negatieve connotatie, wij zijn er om bijstand te leveren. Bij de eerste vijftien die wel op tijd klaar waren, zijn er ook kleine gemeenten. Niet alleen Antwerpen is erin geslaagd. Het was wel doenbaar, ook al ben ik het eens met mevrouw Schryvers dat die gemeentebesturen een zeer zware inspanning hebben geleverd. U hebt het gehad over bloed, zweet en tranen. Of het zo erg was, laat ik in het midden, maar het was zeer zwaar. Ik ben begonnen met mijn dank en waardering te uiten voor die mensen.

Mevrouw Schryvers, we kunnen pingpong spelen met elkaar. U zegt – ik parafraseer u – dat ik handig heb geantwoord door uw vraag om te buigen. Ik zeg dat u handig pareert door mijn antwoord om te buigen. Ik heb geen zwaardere verplichtingen opgelegd aan de piloten van 2011 en 2012. Ze hebben de normale verplichtingen gekregen. Iedereen moet aan die normale verplichting van het meerjarenplan voldoen. Ik heb u gezegd waarom we het pragmatisch niet nuttig vonden om de piloten van 2013 ook nog eens een meerjarenplanning te laten maken, die ze dan onmiddellijk weer moesten ombuigen, want dan komen de groten van 2014.

U stelt de bijkomende vraag: waarom dan dat meerjarenplan als er voor hun budget 2013 dan toch geen sanctie in zit? Dat is een overgangsregeling, een vorm van welwillendheid, maar meteen ook een appreciatie tegenover hun pionierswerk. Dat wil niet zeggen dat het geen nuttig werk zou zijn, integendeel. Het is zeer belangrijk: zij krijgen enorme informatie die anderen niet hebben. Zij hebben een meerjarenplanning. Als daaruit blijkt dat ze negatief zitten en niet rondkomen met hun autofinancieringen 2015, moet er bij hen een alarmlichtje branden. We hebben gezegd dat dit voor deze keer er niet toe zal leiden dat de gouverneur dat budget schorst. Daar is nog geen sanctie op. Dat plan op zich, strategisch en qua financiering, is natuurlijk zeer nuttig geweest. A fortiori, als zou blijken uit dat meerjarenplan dat er in die gemeenten een negatief saldo is, dan moeten ze echt wel zeer alert zijn en zullen ze de vruchten hebben geplukt van dat pionierswerk.

Nog eens, het zou een beetje te veel van het goede zijn geweest als we zouden zeggen dat die van 2013 die zware oefening van het meerjarenplan zouden moeten maken, terwijl ze nu door mij worden gevraagd, net als de anderen, om te werken aan dat van 2014. Ik denk dat dit uit pragmatisch oogpunt een goede zaak is, anders zouden er zich misschien nog meer ongelukken hebben voorgedaan en zou dat misschien weer aanleiding hebben gegeven tot een vraag.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Minister, ik stel vast dat we een andere interpretatie maken en van mening verschillen. Ik had gehoopt dat u, na die waardering die u de hele tijd uit tegenover die piloten 2011-2012 op dat vlak, hun wat meer zou toestaan en begrip hebben voor de moeilijkheden. Wat betreft het feit dat die autofinancieringsmarge negatief mag zijn in 2015, moet ik er toch geen tekening bij maken dat besturen die nu in een dergelijke situatie zitten, niet naar de gemeenteraad gaan met een autofinancieringsmarge en dat die wel beleidsbeslissingen zullen inschrijven, zelfs al zouden ze die in de loop van dit jaar helemaal moeten ombuigen. Dat lijkt me toch de logica. Ik vraag me af wat de waarde is van dat meerjarenplan, maar goed, dat zullen we dan wel zien in de toekomst.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Jan Durnez tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de onverenigbaarheden tussen het mandaat van bestuurder van een intergemeentelijk samenwerkingsverband en andere functies
- 617 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Durnez heeft het woord.

De heer Jan Durnez: Voorzitter, minister, mijn vraag gaat over het decreet betreffende de intergemeentelijke samenwerking. Artikel 48 houdt een aantal bepalingen in rond onverenigbaarheden. De eerste groep getroffenen zijn wijzelf, het politiek personeel, dat zichzelf uitgeschreven heeft uit de mogelijkheid de eigen gemeente te vertegenwoordigen. Mijn vraag gaat daar niet over. Er is ook een bepaling opgenomen dat het verboden is om bestuurder te worden van een intergemeentelijke samenwerking voor bestuurders of werknemers van een privaatrechtelijke rechtspersoon die activiteiten uitoefent in hetzelfde beleidsdomein als de intergemeentelijke samenwerking.

Dit is twaalf jaar geleden ingeschreven in het decreet tijdens de hype van de nieuwe politieke cultuur. Uit de voorbereidende stukken is nergens erg duidelijk wat precies werd beoogd en of dat wel een antwoord geeft op een mogelijke belangenvermenging. Die zaak gaat wellicht meer over deontologie. Ik geef een voorbeeld. Een gemeenteraadslid dat concertorganisator is, kan probleemloos lid zijn van een autonoom gemeentebedrijf Cultuur dat dergelijke dingen doet. Daar is er geen onverenigbaarheid. Een situatie waarbij een gemeenteraad een werknemer of een bestuurder van een klein studiebureau afvaardigt in een intercommunale, waarbij eventueel een klein element van het studiebureau op hetzelfde domein ligt als van die intercommunale, is niet toegestaan. Dat is nooit erg uitgeklaard in de opbouw van het decreet.

Minister, kunt u meegaan in de redenering dat hier een vorm van verregaande beknotting tot stand is gekomen die misschien niet eens werd beoogd? Staan er verduidelijkingen in het vooruitzicht over wat daar nu echt mee wordt bedoeld? In de concrete voorbeelden die ik u geef, is dat vrij helder. In de ene situatie kan het wel, en als je dan naar het bovenlokale niveau gaat, waar die dienstverlenende vereniging de opdrachten van de gemeenten overneemt, zou het eventueel niet kunnen.

De voorzitter: Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Durnez, artikel 48 van het decreet op de intergemeentelijke samenwerking bevat de verschillende onverenigbaarheden tussen het mandaat van bestuurder in een dienstverlenende of een opdrachthoudende vereniging en een aantal andere mandaten. Dit houdt evident een beperking in van keuzevrijheid voor de lokale besturen om bepaalde vertegenwoordigers aan te duiden in de raad van bestuur, zoals u zegt. Elke onverenigbaarheid is vanuit dat oogpunt een zekere beperking.

Er is een andere regel die zegt dat we ervoor pleiten om belangentegenstellingen tegen te gaan, en dus moet er een afweging gebeuren. Het is de decreetgever die afweegt in welke mate er onverenigbaarheden zijn.

Er is in artikel 48 van het decreet Intergemeentelijke Samenwerking een reeks onverenigbaarheden opgenomen. Ook het Gemeentedecreet en het Provinciedecreet bevatten gelijkaardige regelingen. Een van de in het decreet opgenomen beperkingen is de onverenigbaarheid die hier in vraag gesteld wordt, namelijk dat bestuurders geen lid mogen zijn van een bestuurs- of controleorgaan in of werknemer zijn van een privaatrechtelijke rechtspersoon die activiteiten uitoefent in dezelfde beleidsdomeinen als de desbetreffende dienstverlenende of opdrachthoudende vereniging.

U stelt terecht dat die onverenigbaarheden ingebouwd zijn om mogelijke belangenvermenging te vermijden. Dat blijkt ook zeer duidelijk uit de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet. Uw vraag of deze onverenigbaarheid ook geldt voor een personeelslid van een studiebureau dat werkt in hetzelfde beleidsdomein, is mij in de praktijk nog niet gesignaleerd als een concreet probleem.

Ik kom daarmee tot uw tweede vraag. Een analoge onverenigbaarheid werd ook opgenomen in het Gemeente- en Provinciedecreet voor bestuurders in extern verzelfstandigde agentschappen (EVA's) van gemeenten en provincies. De decreetgever had daarmee de bedoeling te vermijden dat personeelsleden of bestuurders van commerciële ondernemingen zouden kunnen zetelen in de raad van bestuur van een extern verzelfstandigd agentschap dat gelijkaardige activiteiten ontwikkelt.

Er werden in dit verband vragen gesteld en problemen gesignaleerd en daarom werd die onverenigbaarheid in 2009 aangepast zodat ze alleen geldt voor personen actief in winstgevende sectoren. De tekst van artikel 229, 4 van het Gemeentedecreet luidt nu als volgt: "De volgende personen kunnen niet worden voorgedragen of aangewezen als vertegenwoordiger of bestuurder in een gemeentelijk extern verzelfstandigd agentschap: (…) ten vierde, de personen die op commerciële wijze of met een winstoogmerk activiteiten uitoefenen in dezelfde beleidsdomeinen als het agentschap en waarin het agentschap niet deelneemt, alsook de werknemers en de leden van een bestuurs- of controleorgaan van die personen."

De achtergrond voor die aanpassing, die de decreetgever gewild heeft, had te maken met de mogelijke betrokkenheid van de non-profitsector bij de verzelfstandigde agentschappen, de culturele sector, sport enzovoort. De decreetgever heeft geoordeeld dat de onverenigbaarheid moest worden opgeheven. Eerst had ze in het algemeen betrekking op private personen, nu is ze toegespitst op commerciële activiteiten. Door de onverenigbaarheid in algemene bewoordingen vast te stellen voor leden van bestuursorganen en werknemers van "private rechtspersonen die activiteiten uitoefenen in dezelfde beleidsdomeinen", oordeelde men dat dit kon leiden tot problemen, doordat dit zou kunnen verhinderen dat bestuurders of werknemers van bijvoorbeeld sportverenigingen of culturele organisaties, in een gemeentelijk extern verzelfstandigd agentschap zouden kunnen zetelen. Het zijn nochtans vaak zulke mensen die een grote meerwaarde kunnen bieden voor het bestuur van een gemeentelijk agentschap.

Aangezien in de niet-commerciële sector het risico op belangenvermenging veel geringer is, paste het om de onverenigbaarheid te beperken tot de bestuurders en werknemers van rechtspersonen die activiteiten uitoefenen op commerciële wijze of met een winstoogmerk, en dit in dezelfde beleidsdomeinen als het agentschap.

Ik meen dat dit ook de ratio legis is van de onverenigbaarheid, bepaald in artikel 48 van het decreet Intergemeentelijke Samenwerking. Het heeft mijn inziens geen andere bedoeling dan de gelijkaardige onverenigbaarheid die bepaald is in het Gemeente- en Provinciedecreet. Men moet ook daar focussen op rechtspersonen die activiteiten op commerciële wijze of met winstoogmerk uitoefenen in hetzelfde beleidsdomein.

U vroeg concreet of dit ook geldt voor een studiebureau waar iemand tewerkgesteld is. Daar moet dus worden nagegaan of dat studiebureau ook commerciële activiteiten ontwikkelt die verband houden met de activiteiten van het intergemeentelijk samenwerkingsverband. Als een persoon actief is in een winstgevende onderneming die activiteiten ontwikkelt in hetzelfde beleidsdomein als het intergemeentelijk samenwerkingsverband, dan lijkt het mij deontologisch en wettig correct dat deze persoon geen bestuurder kan zijn.

Ik kom tot uw vraag met betrekking tot de aanpassing. Mij lijkt het wenselijk dat de terminologie van artikel 48 van het decreet van 6 juli 2001 zou worden aangepast overeenkomstig de redactie van het artikel 229 van het Gemeentedecreet. Als dit parlement daaromtrent een initiatief wil nemen, is de snelste manier om dit op te lossen een voorstel van decreet. Het lijkt me logisch om de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden op eenzelfde manier te behandelen als de gemeentelijke autonome bedrijven. Natuurlijk moet ik hieraan toevoegen dat dit geen oplossing biedt voor de zaak die u aanhaalt, want die situeert zich in de commerciële sector, en daar lijkt het me logisch om de kat niet bij de melk te zetten en om belangenvermenging te blijven verhinderen. Van iemand die actief is in de culturele, de sportieve of de non-profitsector lijkt het me niet zinvol om te zeggen dat hij geen bestuurder mag worden. Het gaat in algemene bewoording om een private rechtspersoon zonder onderscheid tussen commercieel of niet.

Als u vindt dat op het punt van de afstemming een initiatief moet worden genomen, is het beter dat ik het initiatief niet neem, maar dat er een parlementair initiatief komt.

De voorzitter: De heer Durnez heeft het woord.

De heer Jan Durnez: Voorzitter, ik dank de minister bijzonder voor zijn glasheldere benadering. Ik ben zeker graag bereid om samen met de collega's zijn voorzet binnen te koppen – om het met sporttermen te zeggen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het toepassen van de principes van deugdelijk bestuur op de Vlaamse nutsmaatschappijen
- 650 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Voorzitter, minister, ik heb met veel interesse uw conceptnota 'Deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector' gelezen. U liet die op 13 juli van vorig jaar door de Vlaamse Regering goedkeuren. Met de nota wordt invulling gegeven aan het Vlaams regeerakkoord, waarin een duidelijk engagement staat om dergelijke principes van 'corporate governance' of deugdelijk bestuur ook in te voeren in de Vlaamse publieke sector.

Als ik het goed voor heb, is het de bedoeling dat de conceptnota uitmondt in een decreet 'Deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector', een decreet dat dan samen met de uitvoeringsbesluiten en met de code 'deugdelijk bestuur' van toepassing zal worden op overheidsdiensten, departementen, intern verzelfstandigde agentschappen (IVA's), extern verzelfstandigde agentschappen (EVA's) en vennootschappen die onder het toepassingsgebied van het decreet zullen vallen.

Mijn vraag gaat eigenlijk over dat toepassingsgebied. Ik heb u op 16 november een schriftelijke vraag gesteld over de vennootschappen die ook onder het toepassingsgebied van dit decreet of van de conceptnota vallen. In de conceptnota staat dat uiteraard departementen, IVA's, EVA's, secretariaten van strategische adviesraden en Vlaamse openbare instellingen eronder vallen, maar ook de bij wet of decreet opgerichte vennootschappen waarin de Vlaamse Regering 50

procent of meer zeggenschap heeft. Deze laatste categorie is minder eenduidig, vandaar dat ik u in mijn schriftelijke vraag heb gevraagd wie daar nu juist onder valt. U hebt daar mooi op geantwoord. Het gaat onder andere over de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), de nv Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM), nv Lijninvest en Gigarant.

Tot mijn grote verwondering zat onder meer Aquafin nv daar niet in. Nochtans is Aquafin nv een Vlaamse nutsmaatschappij die, tot nader order, voor 100 procent in handen is van het Vlaamse Gewest, die gereguleerde taken voor het Vlaamse Gewest uitvoert, die eigenlijk een monopoliepositie heeft gekregen in de uitbouw van de bovengemeentelijke saneringsinfrastructuur en waar het Vlaamse Gewest heel veel aan te zeggen heeft. Aquafin moet ook een beheersovereenkomst met het Vlaamse Gewest afsluiten.

Dezelfde verwondering was er, zij het iets kleiner, voor De Watergroep, voorheen de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening. Daarin participeert het Vlaamse Gewest – als ik me niet vergis – voor ongeveer 25 procent. Ook die groep, ondanks het feit dat ze een compleet gereguleerde activiteit op vlak van drinkwaterdistributie uitoefent, valt kennelijk niet onder het toepassingsgebied van de conceptnota.

Ik vind dat jammer omdat deze twee nutsmaatschappijen op die manier aan de regels voor deugdelijk bestuur zullen ontsnappen. De andere nutsmaatschappijen die uitsluitend intergemeentelijk worden beheerd, vallen wel onder de regels van deugdelijk bestuur die onder meer terug te vinden zijn in het decreet op de intergemeentelijke samenwerking of in onze energieregelgeving. Denken we maar aan de distributienetbedrijven en aan de werkmaatschappijen van die distributienetbedrijven zoals Eandis of Infrax, want die vallen onder heel duidelijke regels van deugdelijk bestuur van onafhankelijke bestuurders, van onverenigbaarheden in hoofde van bestuurders en dergelijke meer. De twee nutsmaatschappijen waar het Vlaamse Gewest een belangrijke stem in heeft, De Watergroep en Aquafin, die zouden daarbuiten vallen. Het Vlaamse Gewest zou via zijn decreet Intergemeentelijke Samenwerking en via het Energiebesluit strenger zijn voor nutsmaatschappijen die uitsluitend door gemeentelijke overheden worden beheerd dan voor de eigen nutsmaatschappijen waar het toch een belangrijke stempel op drukt.

Minister, het zou toch niet misstaan mocht onder meer Aquafin onder de regels van deugdelijk bestuur vallen. Ik stel vast dat de CEO van Aquafin vandaag niet beantwoordt aan de minister-presidentnorm, die u voorstelt in uw conceptnota. De norm is overgewaaid vanuit Nederland met de Balkenendenorm, zij het dat de Nederlanders er nog 30 procent bovenop deden, boven wat de minister-president daar mag verdienen. Ook binnen de federale overheid is die discussie volop aan de gang. Staatssecretaris voor Ambtenarenzaken Bogaert pleit voor een 200 procentnorm ten opzichte van het loon van de premier.

Zelfs aan die norm zou Aquafin momenteel niet voldoen. De CEO verdient meer dan het dubbele van de minister-president. Die mens heeft ongetwijfeld zijn verdiensten en kwaliteiten. Daar wil ik niet van afdoen. Volgens mij zouden die kwaliteiten ook tot hun recht komen indien hij een loon zou krijgen dat aan de minister-presidentnorm beantwoordt.

Als we kijken naar de commerciële activiteiten die Aquafin met behulp van het vehikel Aquaplus op het getouw zet, zien we dat daar niet echt hoge ogen worden gegooid.

Wat rioleringen betreft, heeft Aquafin ten gevolge van een zekere vorm van oneerlijke concurrentie een voorsprong op de andere partners die op dat terrein actief zijn. Aquafin heeft voorkennis en een goede financieringsbasis. Aangezien veel inkomsten uit gereguleerde activiteiten afkomstig zijn, heeft Aquafin een aantrekkelijke kredietrating. Aquafin kan dan ook goedkoop aan kapitaal geraken.

Indien we echter kijken naar de activiteiten die Aquaplus in het buitenland ontplooit, zien we dat er vooral kosten worden gemaakt en nauwelijks opdrachten worden binnengehaald. Op dat vlak moet Aquafin zeker de duimen leggen tegen andere Vlaamse private bedrijven die wel goed scoren. Ik denk in dit verband aan de nv Waterleau, die in India, China, Brazilië,

Egypte, Marokko, Irak en dergelijke contracten binnenhaalt. De omzet van deze nv in het buitenland is veel groter dan de omzet van Aquaplus.

De buitengewone vergoeding die het management van Aquafin momenteel ontvangt, staat met andere woorden niet in verhouding tot de prestaties die in het buitenland worden geleverd. Die prestaties kunnen niet buitengewoon worden genoemd.

Aquafin kent zijn bestuurders ook vergoedingen toe die een pak hoger liggen dan de vergoedingen die de bestuurders van intercommunales of van werkmaatschappijen mogen ontvangen. Daarnet heeft de minister het er nog over gehad de kat niet bij de melk te zetten. De onverenigbaarheden in het decreet betreffende de intergemeentelijke samenwerking zijn niet zomaar uit de lucht gevallen. Ik stel vast dat vergelijkbare onverenigbaarheden niet op Aquafin van toepassing zijn. Ik weet niet of ze op De Watergroep van toepassing zijn.

Dit heeft gevolgen. De bestuurders van Aquafin gebruiken hun private vennootschappen om opdrachten van Aquafin binnen te halen. De mensen die hierbij betrokken zijn, stappen netjes naar buiten wanneer de raad van bestuur die opdrachten gunt. Er is echter op zijn minst een zweem van belangenvermenging.

Ik stel vast dat een bestuurder van Aquafin een joint venture in India heeft opgezet met een Indisch bedrijf waarvan hij de oprichter en de directeur is, samen met Aquaplus, de commerciële poot van Aquafin. Dat heeft Aquafin al veel geld gekost en voorlopig nog niets opgeleverd. Ik stel me hier vragen bij.

Ik stel vast dat bestuurders, voorzitters en gewezen voorzitters van Aquafin boven op de vergoedingen die ze als bestuurder of als voorzitter krijgen – vergoedingen die destijds door de algemene vergadering zijn vastgelegd, die zeker niet gering zijn en die zelfs een veelvoud bedragen van wat de bestuurders van Infrax of van Eandis ontvangen – zich nog eens laten betalen voor diensten die ze in de vorm van consultancy aan Aquafin leveren.

Ik heb het contract onder ogen gekregen van de eerste voorzitter die dat heeft gepresteerd. De diensten die in dat contract staan vermeld, vormen in mijn ogen taken die tot de normale taken van een voorzitter van een vennootschap behoren. Het gaat onder meer om het opbouwen en het onderhouden van de relaties met politieke overheden en met stakeholders, om het behartigen van het bedrijfsbelang ten aanzien van de onderhandelingen over overeenkomsten, om het afsluiten van de beheersovereenkomsten en om de contacten met toezichthouders.

Voor dergelijke diensten en de vergaderingen die er deel van uitmaken, laten zij zich meer dan 500 euro voor een halve dag en 1060 euro voor een volledige dag betalen. Op die manier rijven die mensen, boven op hun gewone vergoedingen, jaarlijks nog eens 20.000 euro extra op. Volgens mij behoren dergelijke taken echter tot de normale taken van een voorzitter of van een bestuurder van een publieke of een semipublieke nutsmaatschappij.

Ik beweer niet dat er iets onwettigs is gebeurd. Volgens mij zijn steeds alle regels gevolgd. Het is niet mijn bedoeling hier met een smoking gun uit te pakken. Ik wil echter even een Engels gezegde aanhalen: “Justice must not only be done, but also be seen to be done.” We moeten elke zweem van belangenvermenging vermijden. Dit geldt zeker voor de publieke en de semipublieke sector, waar de waterzuivering ontegensprekelijk toe behoort.

Minister, bent u het met me eens dat de nutsmaatschappijen die een monopolie hebben om hun activiteiten uit te oefenen, die in sterke mate door het Vlaamse Gewest worden gereguleerd en waarvan het Vlaamse Gewest een belangrijke zo niet de unieke aandeelhouder is, ook binnen het toepassingsgebied van uw nakend decreet betreffende het deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector moeten vallen? Bent u het met me eens dat Aquafin en De Watergroep binnen dit toepassingsgebied moeten vallen?

Bent u het ermee eens dat, naar analogie met het decreet betreffende de intergemeentelijke samenwerking, aan de Vlaamse nutsmaatschappijen regels met betrekking tot de onverenigbaarheden van bestuurders moeten worden opgelegd?

Ik citeer even het decreet betreffende de intergemeentelijke samenwerking. Volgens dit decreet is het onmogelijk "dat een bestuurder als advocaat, notaris of zaakwaarnemer optreedt in rechtsgedingen tegen de dienstverlenende of opdrachthoudende vereniging. Het is hem verboden in dezelfde hoedanigheid ten behoeve van de dienstverlenende of opdrachthoudende vereniging te pleiten, raad te geven of op te treden in enige betwisting, tenzij dit kosteloos gebeurt." Wat de distributienetbedrijven betreft, staat hier nog bij vermeld dat de bestuurders geen goederen of diensten mogen leveren en geen significant vermogensbelang mogen aanhouden in een vennootschap of een vereniging die goederen of diensten aan de netbeheerder levert. Indien ze op Aquafin van toepassing zouden zijn, zouden deze bepalingen flagrant met de voeten zijn getreden.

Bestuurders van Aquafin hebben door middel van vennootschappen waar ze aandeelhouder of bestuurder van zijn, opdrachten van Aquafin binnengehaald. Van vindt u hiervan? In welke mate hebben het interne auditcomité van Aquafin of de economische toezichthouder zich hierover uitgesproken? Vindt u niet dat hier op zijn minst een schijn van belangenvermenging is ontstaan? In welke mate kunnen dergelijke bestuurders nog als onafhankelijke bestuurders optreden?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, ik citeer letterlijk wat in het Vlaams regeerakkoord wordt bepaald: "De Vlaamse overheid zal erover waken dat in al haar agentschappen en alle nv's waaraan ze rechtstreeks participeert en waar ze deel uitmaakt van de algemene vergadering of van de raad van bestuur de principes van deugdelijk bestuur worden toegepast."

Het toepassingsgebied van het Vlaams regeerakkoord is op dit vlak zeer ruim. Dit is nieuw. Deze bepaling gaat verder dan de entiteiten die tijdens de vorige legislatuur ten gevolge van de herstructureringsoperatie Beter Bestuurlijk Beleid zijn opgericht.

Op 13 juli 2012 heeft de Vlaamse Regering op mijn voorstel de conceptnota inzake het deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector goedgekeurd. We hebben er hier ook nog over gedebatteerd. Die conceptnota voert de afspraken in het Vlaams regeerakkoord uit.

De conceptnota heeft dit toepassingsgebied: "De ministeries, de departementen, de interne verzelfstandigde agentschappen (IVA's) zonder rechtspersoonlijkheid, de IVA's met rechtspersoonlijkheid, de publiekrechtelijk vormgegeven externe verzelfstandigde agentschappen (EVA's), de privaatrechtelijk vormgegeven EVA's, de secretariaten van de strategische adviesraden, de Vlaamse openbare instellingen en de vennootschappen die zijn opgericht bij wet of decreet en waar de Vlaamse Regering 50 procent of meer zeggenschap in heeft." In de toelichting staat vermeld wat die Vlaamse openbare instellingen zijn. Het gaat om het Universitair Ziekenhuis Gent (UZ Gent), de Vlaamse Radio en Televisie (VRT), de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorzieningen (VMW) en het Gemeenschapsonderwijs.

Deze omschrijving is mijn omzetting van het Vlaams regeerakkoord met betrekking tot de nv's waar de Vlaamse overheid rechtstreeks aan participeert en deel uitmaakt van de algemene vergadering of van de raad van bestuur. Ik heb het in mijn formulering over vennootschappen en niet over nv's. Er zijn natuurlijk meer vennootschappen dan enkel naamloze vennootschappen die bij wet of decreet zijn opgericht. Ik heb het ook over een zeggenschap van 50 procent of meer. Met een minderheidsbelang is het immers niet altijd mogelijk de eigen wil op te dringen.

Ik ging dus ruimer dan het regeerakkoord door te stellen dat het over alle vennootschappen moest gaan. Anderzijds was het iets beperkter, zo u wilt, omdat in het regeerakkoord stond dat het ging over alle vennootschappen of nv's waaraan we participeren, in de raad van bestuur of de algemene vergadering zitten. Zoals ik het had geformuleerd, moest echter sprake zijn van een meerderheidszeggenschap in de vennootschap zelf.

Die conceptnota is ondertussen omgezet in een voorontwerp van decreet, en het toepassingsgebied is nog bijgesteld, op advies van het remuneratiecomité. De eerste omschrijvingen, met

de ministeries, de IVA's, de EVA's, de secretariaten enzovoort, zijn gebleven. Dat geldt ook voor de Vlaamse openbare instellingen. Nu hebben we het over De Watergroep in plaats van over de VMW, maar het blijft gaan over Vlaamse openbare instellingen. Vervolgens is er sprake van de handelsvennootschappen die ressorteren onder het ESR-toepassingsgebied Vlaamse Gemeenschap. Dat is een nieuwe omschrijving ten opzichte van de conceptnota. Ook toegevoegd zijn de vzw's die de Vlaamse Regering aanduidt. Er kunnen immers ook vzw's zijn waarvoor dit van belang is. Men zegt me echter dat het onmogelijk is die helemaal vooraf op te nemen in een decreet. Die vzw's beantwoorden echter ook aan de criteria.

De nieuwe formulering voor de handelsvennootschappen is er dus gekomen op advies van het remuneratiecomité van 30 oktober. Dit orgaan had erop gewezen dat dit moest worden verduidelijkt en heeft het ESR-toepassingsgebied als criterium aangehaald. Volgens de ESR-criteria is een handelsvennootschap in handen van de overheid indien die meer dan de helft van de stemgerechtigde aandelen bezit of op een andere manier zeggenschap heeft over meer dan de helft van de aan de aandeelhouders toegekende stemmen. Een overheid kan bovendien toezicht uitoefenen op een handelsvennootschap op basis van wetteksten die haar de bevoegdheid verlenen om het beleid van die handelsvennootschap te bepalen of de bestuurders ervan aan te stellen. Dit is dus een meer omvattende omschrijving. We hebben het engere concept van de naamloze vennootschap verlaten.

Mijnheer Martens, ik kan u meedelen dat de entiteiten die werden opgesomd in het antwoord op uw schriftelijke vraag, onder die regeling vallen. Dat was een niet-exhaustief antwoord, maar ook de nv Aquafin valt daaronder. Het gaat over de nv Waarborgbeheer, de nv Vlaamse Milieuholding, de nv Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel, de nv LijnInvest, de nv Gigarant, de Limburgse Investeringsmaatschappij (LRM) en nog andere entiteiten. Ik som ze niet allemaal op. Op de ESR-lijst komt de nv Aquafin voor, met sectorcode 11. Die code impliceert dat Aquafin wordt beschouwd als "in handen van de overheid". De beide voorwerpen van uw vraag zijn dus opgenomen in het voorontwerp, met die duidelijkere omschrijving. Dit geldt dus voor De Watergroep en zonder enige twijfel ook voor Aquafin. De beide vallen dus onder het toepassingsgebied van het voorontwerp van decreet betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector. U weet dat de Nationale Bank en het Instituut voor de Nationale Rekeningen die ESR-lijst bepalen.

Met betrekking tot de bestuurders bepaalt het voorontwerp van decreet enkel dat minimaal een derde van het aantal stemgerechtigde leden van de raad van bestuur een onafhankelijk bestuurder moet zijn, en dat om belangenvermenging te voorkomen, de leden van de raad van bestuur bij hun aanstelling een overzicht moeten voorleggen van hun andere lopende mandaten en activiteiten. Met betrekking tot onverenigbaarheden wordt in het voorontwerp niets opgenomen, omdat dit eigenlijk wordt geregeld in andere bepalingen, zoals die met betrekking tot De Lijn, Flanders Investment & Trade (F.I.T.) of de VDAB. Ik zou een hele reeks kunnen geven, maar zal dat nu niet doen, in het kader van deze vraag om uitleg.

Voor De Watergroep gelden de bepalingen van het decreet van 28 juni 1983 houdende oprichting van de instelling Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening. Artikel 13 van dit decreet van 28 juni 1983 bepaalt het volgende: "De Maatschappij wordt bestuurd door een raad van bestuur, bestaande uit een voorzitter en ten hoogste achttien leden. Het aantal leden wordt in de statuten vastgesteld. De voorzitter en de helft van de leden worden benoemd door de Vlaamse Executieve, terwijl de andere helft der leden door de algemene vergadering van de aandeelhouders met uitsluiting van het Vlaamse Gewest, worden benoemd. Alle regels en modaliteiten inzake bestuur en werking van de Maatschappij worden in de statuten vastgelegd."

Net zoals De Watergroep valt Aquafin onder de bevoegdheid van minister Schauvliege. Ik heb me tot haar gericht, zoals dat ook hoort, en ze heeft me meegedeeld dat "Aquafin reeds een groot aantal regels dient toe te passen of deze vrijwillig op zichzelf toepast". Voorbeelden daarvan zijn, aldus de minister, onder meer "corporate governance zoals van toepassing op bedrijven, de vennootschapsrechtelijke regels inzake belangenvermenging, de wetgeving

overheidsopdrachten, de wetgeving openbaarheid van bestuur". Mijnheer Martens, ze stelt eveneens dat Aquafin vandaag reeds transparant werkt, aangezien bijvoorbeeld de lonen van het management en de toepassing van de corporategovernanceregels terug te vinden zijn in haar jaarverslag, een publiek beschikbaar document, waarin de gegevens en voorbeelden die u aanhaalt ook kunnen worden aangetroffen. Ook wijst ze erop dat Aquafin, zoals u zelf stelt, vandaag sterk gereguleerd is. Bovendien wordt het bedrijf ook meermaals gecontroleerd, niet alleen intern door een interne auditor en een auditcomité van de raad van bestuur, maar ook extern, door een commissaris-revisor en publieke economische en ecologische toezichthouders.

Ook uw volgende vraag betreft de bevoegdheid van minister Schauvliege. Ze deelde me het volgende mee: "Eerst de correcte context van de door u geciteerde voorbeelden: de vergoeding voor de CEO is het gevolg van een in 2000 afgesloten overeenkomst die toentertijd perfect beantwoordde aan alle marktvoorwaarden en door de daartoe aangestelde vennootschapsrechtelijke organen binnen Aquafin werden goedgekeurd. Contractueel dienen de toezichtorganen van het Vlaamse Gewest zich niet over deze regeling uit te spreken." Ik onderbreek even dit citaat om hier mijn eigen commentaar aan toe te voegen. Aangezien Aquafin onder het toepassingsgebied van de decreettekst valt die ik van plan ben in te dienen in het parlement, zal de CEO van Aquafin in de toekomst natuurlijk ook onder de ministerpresidentnorm vallen. U weet echter dat we in een overgangsbepaling voorzien. We doorbreken de bestaande contractuele regelingen niet. Integendeel, we moeten die respecteren. Ik wil daar echter geen onduidelijkheid over laten bestaan.

Ik ga nu door met het citaat: "De vergoedingen voor de bestuurders worden publiekelijk bekendgemaakt. Ze werden niet geïndexeerd sinds mei 2009." Minister Schauvliege wijst erop dat de raad van bestuur bij het nemen van deze beslissing de vennootschapsrechtelijke regels, namelijk artikel 523 van het Wetboek van vennootschappen, heeft toegepast. De aandeelhouders – het Vlaamse Gewest via de Vlaamse Milieuholding – hebben die regeling bekrachtigd. Ook in dezen dienen de toezichtsorganen van het Vlaamse Gewest zich niet over deze regeling uit te spreken, aldus de minister. De toekenning van het contract met betrekking tot het aanstellen van afkoppelingsdeskundigen, in de vergadering van de raad van bestuur van 11 maart 2010, aan een tijdelijke handelsvereniging, waarin ook een bedrijf, namelijk Arch & Teco, van een bestuurder participeert, gebeurde op de volgende manier: de bestuurder in kwestie verliet de vergadering en kon dus niet aan de beraadslaging over de gunning deelnemen. Daardoor worden niet alleen de regels van de wetgeving met betrekking tot de overheidsopdrachten nageleefd, maar wordt ook een strikte interpretatie gegeven aan de vennootschapswetgeving. Dat gaat dan over het al genoemde artikel 523.

De minister wijst er vervolgens op dat deze procedure niet alleen veel uitgebreider is beschreven in het jaarverslag van 2010 van Aquafin, maar dat men er ook kan lezen dat "de Compliance Officer meldt dat ingevolge de net toegekende overeenkomst de heer P. Cools niet langer als onafhankelijke bestuurder kan aangemerkt worden". De gevolgde procedure werd binnen het auditcomité van de raad van bestuur en door de commissaris-revisor besproken zonder dat er enige commentaar werd geformuleerd. Volledigheidshalve vermeldt minister Schauvliege ook nog dat het door het Vlaamse Gewest georganiseerde toezicht dit dossier niet ter controle toegezonden kreeg, omdat de bedoelde afkoppelingsopdracht buiten Aquafins activiteiten voor het Vlaamse Gewest lag. De ASE-bedrijvengroep behoort toe aan de Indische familie Pujara. Die heeft een aantal bedrijven opgezet met Vlaamse partners. Zo heeft ze inderdaad met Arch & Teco ASE Design Soft opgericht. Daarnaast werd, door de familie Pujara in persoonlijke naam en door hun bedrijf ASE Structure Design, ASE Water Technologies opgericht, een bedrijf waarin de heer Cools niet participeert, met als tweede participant de nv Aquaplus, dochter van de nv Aquafin.

Minister Schauvliege zegt dat, in tegenstelling tot wat de heer Martens stelt, er noch een vennootschapsrechtelijke, noch een band van vermogensrechtelijke aard is tussen deze bestuurder en ASE Water Technologies.

Tot de aangehaalde vergoeding ten voordele van de bestuurder via de nv Bavaco werd besloten toen vastgesteld werd dat deze bestuurder op uitdrukkelijke vraag van het bedrijf, een groot aantal opdrachten die verder gaan dan de gebruikelijke taak van een bestuurder uitvoerde. Deze opdrachten brachten ook een meer dan gebruikelijk tijdsbeslag met zich mee (voorbereiding) en reële extra kosten (verplaatsingen). In tegenstelling met wat u stelt, zijn deze opdrachten – zoals het voeren van onderhandelingen of het bedrijf vertegenwoordigen op diverse externe vergaderingen – eerder ongebruikelijk voor een doorsnee bestuurder. Bij het nemen van deze beslissing binnen de raad van bestuur werden opnieuw de vennootschapsrechtelijke regels (artikel 523) correct toegepast. De aandeelhouders – toen nog ondermeer het Vlaamse Gewest, via de VMW – hebben deze regeling bekrachtigd omdat het om een overeenkomst tussen Aquafin en het bedrijf van de bestuurder ging met instemming van het toenmalige toezichtorgaan – de bijzondere gevolmachtigde – van het Vlaamse Gewest. Deze overeenkomst werd jaarlijks geëvalueerd – onder meer door het Auditcomité – tot op het moment, in 2009, dat ze niet langer toepasselijk was.

Samengevat: voor elk van de vragen kan worden gesteld dat de door u beoogde doeleinden ruim worden gerealiseerd door op Aquafin reeds toepasselijke wetgeving, doordat risico op belangenvermenging effectief wordt gedetecteerd, de aangepaste maatregelen worden genomen en de correcte conclusies aan de vaststellingen worden verbonden. Deze informatie is publiek gemaakt en is beschikbaar via het jaarverslag van het bedrijf.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Minister, ik ben heel blij met het antwoord op de eerste vraag.

U had inderdaad een disclaimer ingebouwd in het antwoord op mijn schriftelijke vraag, met de mededeling dat de lijst die u mij had gegeven, mogelijk niet exhaustief was, gelet op het veranderd karakter ervan en de jaarlijkse aanpassing door de Nationale Bank. Ik ben zeer blij te horen dat zowel De Watergroep als Aquafin onder het toepassingsgebied van het nieuwe decreet zal vallen. Dat zal al een heel verschil maken.

U zegt dat de onverenigbaarheden nu ook individueel worden geregeld in de verschillende statuten van de verschillende overheidsinstellingen en vennootschappen die onder het toepassingsgebied zullen vallen. Dat klopt, maar misschien is het toch niet slecht om er een lijn in te trekken en om er een gemeenschappelijke sokkel voor te creëren in het aankomend decreet. Ik ga ervan uit dat we dat later nog ten gronde kunnen bespreken en behandelen.

Wat de concrete gevallen betreft, ga ik ervan uit dat er niets onwettigs is gebeurd in de geciteerde voorbeelden. Maar het feit dat iemand gewoon buitengaat op het moment dat er een beraadslaging plaatsvindt over een opdracht die eventueel kan worden gegund aan een bedrijf waarvan hij zelf aandeelhouder of bestuurder is, is eigenlijk onvoldoende. Je moet elke zweem van belangenvermenging uit de weg gaan. Diezelfde bestuurder heeft ook als bestuurder van Aquafin weet van strategische en vertrouwelijke informatie van het bedrijf. Hij weet wanneer bepaalde opdrachten zullen komen en wat de finaliteit ervan is. Hij heeft dus voor een deel ook voorkennis waar je niet gewoon afstand van kunt doen door op het moment van de beraadslaging even buiten te gaan staan. Hij kent ook mensen van het management enzovoort. Ik moet daar geen tekening bij maken. Ik zeg niet dat er iets onwettigs is gebeurd, maar ik denk toch dat men dit moet vermijden.

Dan zijn er de extra vergoedingen voor bepaalde bestuurders die de vennootschap vertegenwoordigen op een manier die niet zou horen bij het strikte takenpakket van een bestuurder. Ik denk dat we wel eens moeten aflijnen wat juist mag worden verwacht van een voorzitter of een bestuurder en voor welke aanvullende taken die desgevallend een aanvullende onkostenvergoeding kan krijgen. Als ik het oude contract lees, dan gaat het echt wel om dingen die tot de normale taak van een voorzitter behoren: de vennootschap vertegenwoordigen bij de overheid, bij de toezichthouders. Als je extra moet worden vergoed voor iedere keer dat je bij wijze van spreken buitenkomt of voor elke receptie die je aandoet

met stakeholders, dan openen we een doos van Pandora en laten we een ongecontroleerde zelfbediening toe die we absoluut moeten uitsluiten. Het zou goed zijn om in het kader van een code van 'goede praktijken' of in het kader van het nieuwe decreet, de contouren vast te leggen van wat mag worden verwacht van een voorzitter of een bestuurder van een vereniging, welke taken tot de normale bestuurders- en voorzitterstaken behoren en voor welke eventuele aanvullende taken er desgevallend een extra vergoeding kan zijn.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voor alle duidelijkheid: de VMW viel er van meet af aan onder. Zodra we geopteerd hebben voor de formulering via ESR – het was een beetje zoeken want de formulering in het regeerakkoord was niet sluitend evenmin als de conceptnota –, was het duidelijk dat ook Aquafin, dat niet bij wet of decreet opgericht is, er ook onder valt. Dat was uw punt. Er is dus geen enkele onduidelijkheid meer.

We nemen maatregelen op met betrekking tot de regeringscommissaris omdat door het Rekenhof werd opgemerkt dat er voor de commissarissen niets was geregeld in diverse regelgevingen, wel voor de bestuurders, telkens apart in alle mogelijke decreten. Als we die gaan opnemen in mijn ontwerp van decreet, dan vrees ik dat we nog eens voor een tijd weg zijn. Ik heb het probleem zelf ook al overwogen.

Er is natuurlijk artikel 523 van de wetten op de handelsvennootschappen, dat precies handelt over belangentegenstellingen in privaatrechtelijke vennootschappen. In zo'n geval moet je dat signaleren aan de raad van bestuur, die vervolgens oordeelt wat moet gebeuren. Bij vennootschappen die een beroep doen op het publieke spaarwezen, moet je buiten gaan. Er wordt ook over gerapporteerd. Ik begrijp dat er in de concrete casus bij Aquafin gebruik van is gemaakt.

Kunnen we nog een algemene sokkel over belangentegenstelling opnemen? Ik wil het overwegen en erover nadenken. Ik huiver wel op het ogenblik – want we doen al een zeer omvangrijk werk – om nog eens al die zaken te gaan aanpakken, temeer omdat heel veel van die dingen ook statutair geregeld zijn. Ik zou ook niet graag hebben dat we met het goede ontwerp inzake deugdelijk bestuur niet zouden kunnen landen. Ik ga uw suggestie – die ook mijn zorg is – meenemen.

Ik hoop dat u het mij niet kwalijk neemt dat ik u voor uw vierde punt doorverwijs naar de vakminister. Ik heb mij scrupuleus gehouden aan het voorlezen van het antwoord. Uit hoofde van de ministeriële regels die gelden voor mij, heb ik geen contact met de mensen van Aquafin. Ik kan daar zelf geen vragen stellen die ik wens te stellen. Ik heb het antwoord van collega Schauvliege gebracht en voorgelezen. Ik heb één parenthesis toegevoegd met betrekking tot het toekomstige loon van de CEO als er een nieuwe zou worden aangeworven. Voor de rest heb ik gewoon letterlijk voorgelezen wat collega Schauvliege gezegd heeft. Ik heb dit gebracht omdat ik het voor u comfortabeler vond dat dit mee verwerkt was. Als het debat verder ten gronde moet worden gevoerd – en ik zou het ook appreciëren dat mijn collega's dat zouden doen als het over mijn beleidsmateries gaat –, dan moet ik u vragen dat u zich zou richten tot mijn collega.

De heer Bart Martens: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het was niet mijn bedoeling om met mijn vraag voor de gezamenlijke sokkel de kar te overladen zodat die door zijn as gaat. We moeten deze legislatuur landen met het decreet, maar ik apprecieer dat u het mee in overweging wilt nemen om toch nog tot zo'n gemeenschappelijke sokkel te komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■